

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara Vergu-Iordache

Ateneul cultural *România de Măine*

O SĂRBĂTOARE A SPIRITULUI

Seara zilei de 7 decembrie a fost o sărbătoare a spiritului. În cadrul Ateneului cultural *România de Măine*, desfășurat în Sala Senatului Universității *Spiru Haret*, cartea a fost la loc de cinste. S-au lansat numărul 6 al revistei *Carmina Balcanica*, număr dedicat Republicii Macedonia, publicată la Editura Fundației *România de Măine*, și *Antologia sonetului românesc* în alcătuirea poetului Radu Cârneli.

A onorat evenimentul ambasadorul Republicii Macedonia la București, Excelența Sa domnul Ljubko Arsovski, care a ținut să precizeze: *Republica Macedonia este în inima Balcanilor și are respect pentru cultura vecinilor.*

Aducând cu sine coabitarea celor trei straturi culturale – arhaic, medieval și modern – Sud-Estul poate ajuta Europa să-și reînvie trecutul și, nu în ultimul rând, să-și remodeleze proiectele de viitor.

(Mircea Muthu, *Carmina Balcanica*)

Același lucru îl așteaptă și cultura macedoneană de la vecinii ei. Pentru mine, asta înseamnă Carmina Balcanica, respect pentru cultura vecinilor. Respect și apreciez munca acestor oameni.

Îmi face o deosebită plăcere să mă aflu aici.

La întâlnire au participat conducerea revistei *Carmina Balcanica*: Dan Angheliescu, director, Mihaela Albu, redactor șef, și Marius Chelaru, redactor șef adjunct, precum și Radu Cârneli, laureat al *Academiei Române*, Doctor Honoris Causa al Universității *Vasile Alexandri*, Bacău, și Florentin Popescu, membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Primul număr al publicației bianuale *Carmina Balcanica* a apărut în 2008.

(Continuare în pag.3)

Corina GHIGA

SPIRU HARET

15 februarie 1851-17 decembrie 1912

După noi, pentru o universitate, chestiunea examenelor și a diplomelor trebuie, dacă nu să rămână pe ultimul plan, cel puțin să nu-i absoarbă toată atențiunea, să nu o facă să piardă din vedere principala ei chemare, care este de a fi centrul cultural cel mai înalt al țării. Ea trebuie să atragă și să rețină în sfera acțiunii sale pe toți acei care sunt în măsură de a contribui la înaintarea științei, sau cel puțin de a o expune sub forma cea mai din urmă.

meant

PRINOS

Istoria unui popor este istoria oamenilor mari ai aceluia popor. Oamenii mari însă apar cu greu. Unii au de luptat mult, trebuind întâiu să dreagă ce-au stricat alții și numai apoi să continue pe drumul drept destinele poporului lor. Aceștia trebuie să lupte și cu îndărătnicia unora ce țin morțiș la unele stări de lucruri învechite și deci să lupte și cu lipsa de continuitate în acțiune. În rândul acestora este și d-l Spiru C. Haret. Un adânc cunoscător al poporului românesc și un fanatic apărător și sprijinitor al celor mulți și umili, înzestrat cu o putere de muncă excepțională, d-l Spiru C. Haret și-a făcut un apostolat din demnitățile pe care le-a ilustrat cu prisosință. Datoria se poate face în diferite chipuri. Felul în care și-a făcut-o și și-o face d-l Haret poate servi de pildă tuturor acelor ce se vor perinda pe departamentul Cultelor.

(...) Avem datorie de înaltă recunoștință pentru adevărații părinți ai acestui popor. Și suntem măguliți când din vreme în vreme le putem arăta dragostea noastră, poate singura răsplătă ce le-o putem da. Îl am înaintea ochilor mei pe d-l Spiru C. Haret: înțelept, cumpănit, cu durere de cei cu palmele bătătorite, muncitor neobosit, drept în cugetul său, hotărât în fața sa, om care n'a știut ce-i tihna, pentru c'a pus grija țării sale mai presus de orice, hărțuit de adversari – poate cel mai hărțuit dintre toți miniștrii pe care i-a avut Instrucțiunea Publică – tocmai pentru că a ținut din răspuneri la crezul său, drept cu cei drepti, neiertător cătră cei ce umblă cu viclesug, îndurător cătră cei pocăiți. Domnia-sa poate privi în urmă cu seninătate și înainte cu încredere (...)

C. STAN, institutor în Tg. Neamțu, 1911

Facultatea de Finanțe și Bănci, Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale și Facultatea de Management Financiar-Contabil au organizat joi, 8 decembrie 2011, masa rotundă

IN MEMORIAM PROFESORUL MIHAIL MANOILESCU – 1891-2011 – 120 de ani de la naștere

Au participat: prorector al Universității *Spiru Haret*, conf.univ.dr. Eduard Ionescu, prof.univ.dr. Gheorghe Pistol, prof.univ.dr. Luminița Pistol, prof.univ.dr. Gheorghe Manolescu, prof.univ.dr. Octavian Botez, prof.univ.dr. Mihai Ilie, conf.univ.dr. Eugen Ghiorghiță, conf.univ.dr. Madalina Militaru, conf.univ.dr. Elena Gurgu, conf.univ.dr. Ion Corbu, conf.univ.dr. Miltiade Stanciu, lect.univ.dr. Titel Negru, lect.univ.dr. Cristi Uță, asistenți universitari, studenți. Moderatorul mesei rotunde a fost prorector al Universității *Spiru Haret*, prof.univ.dr. Manuela Epure.

Pagina 3

Conf. univ. dr. Mihaela Odi ZĂRNESCU, decanul Facultății de Contabilitate și Finanțe Câmpulung Muscel:

Avem studenți mai hotărâți și mai determinați

Care sunt primele semne (bune sau rele!) ale anului universitar 2011-2012?

Într-o enumerare succintă, acestea ar fi: • numărul mic de absolvenți de liceu cu bacalaureat a dus la o selecție calitativ superioară a studenților, dar și cantitativ diminuată; • modificările aduse taxelor de școlarizare sunt și ele un factor important în orientarea viitorilor studenți, aceștia fiind mai determinați în alegerea unei universități și specializării; • un aspect pozitiv îl constituie includerea manualelor în cuantumul taxei și distribuirea acestora studenților; • introducerea lucrării de licență, ca probă, contribuie la creșterea numărului de studenți la cursuri; • extinderea evaluărilor pe parcurs și la anul al II-lea mobilizează studenții pe parcursul anului.

Ce noutăți aduce acest an de învățământ în facultate?

Un număr relativ mai mic de studenți, dar, așa cum am mai spus, mai hotărâți și mai determinați.

Noua Lege a Educației Naționale provoacă modificări de structură la Facultatea de Contabilitate și Finanțe Câmpulung Muscel?

Nu esențiale. Facultatea dispune de un corp didactic capabil să cultive în rândul studenților dorința de studiu sistematic, necesitatea de a participa la cercetarea științifică, dorința de a prelua, selectiv, informația existentă și de a crea informația nouă, pe care să o comunice în actele educaționale.

Trebuie să remarc, în același timp, că baza materială în care se desfășoară activitatea didactică în facultatea noastră este anume proiectată și construită pentru activități specifice învățământului superior; dispunem de săli moderne de curs și seminarii, laboratoare, aula și alte spații universitare, în suprafață de 2000 de metri pătrați.

(Continuare în pag.4)

Interviu realizat de Gabriel NĂSTASE

• **Susținere și notare publică la Facultatea de Arhitectură VERIFICARE CU EMOȚII**

Pagina 4

În decembrie '89, 60 de tineri, studenți la Universitate, au fost aduși și închiși în Fortul 13 Jilava. Toți erau destinați plutonului de execuție, spune „nea halat” – expresie sub care se ascunde un angajat al Penitenciarului Jilava, motivând că este mai puțin important. Douăzeci și doi de ani mai târziu de la acest moment de cotitură în istoria recentă a României, Vlad Mitric-Ciube, student arhitect la Facultatea de Arhitectură a Universității *Spiru Haret*, a participat la cea de-a IX-a ediție a *Anualei de Arhitectură*, desfășurată la Sala Dalles între 7 și 17 iulie 2011, cu proiectul de diplomă inedit: *Complexul Memorial „Crimele Comunismului” – Fortul 13 Jilava*.

Aceste două evenimente, aparent fără nicio legătură între ele, dar având un numitor comun – Fortul 13 Jilava, m-au determinat să fac o vizită celui mai cunoscut fort din jurul Bucureștiului.

JILAVA. FORTUL 13

În lumina palidă a dimineții de toamnă, rețelele de sârmă ghimpată ce înconjoară penitenciarul Jilava strălucesc straniu, anunțându-mă că pătrund într-un teritoriu interzis muritorilor de rând: *Fortul 13 Jilava*, un loc în care durerea grăiește din spatele zidurilor pline de igrasie: *Dacă vrei să trăiești, bagă paie sub haine!*

La origini, fortul de la Jilava a fost unul dintre cele 18 forturi construite în timpul regelui Carol I, pentru a apăra Bucureștiul, ca un scut puternic al vetrei strămoșești, în timpuri de grele încercări. Forturile nu aveau să fie folosite

niciodată în timpul unui conflict armat. La aceasta au contribuit atât stadiul lucrărilor de construcție și de înarmare, cât și căderea fortificațiilor de la Anvers și Liege, la începutul Primului Război Mondial, construite în aceeași manieră cu cele ce alcătuiau lanțul de forturi cunoscut drept *Cetatea București*. Astfel, fortificațiile din jurul Capitalei au fost dezarmate începând cu 1915, piesele de artilerie din cupole fiind montate ulterior pe afeturi, pentru a fi utilizate ca tunuri de însoțire a infanteriei și ca tunuri antiaeriene. Astăzi, în cele mai multe dintre forturile *Cetății București* sunt

cantonate unități militare. Excepție de la această regulă face fortul Jilava, care a fost cedat Ministerului de Interne. Aflat în incinta închisorii cu același nume, el a fost utilizat ca pușcărie, prima oară în 1907, an în care câțiva dintre răsculați au fost ținuți în fortificație. Aici, rar se intră de bunăvoie. Cu excepția evenimentelor organizate la intervale rare de timp, accesul publicului la fort este interzis.

Istoria uitată sub bălării

Ascuns sub o colină fără viitor, dar cu un trecut teribil, fortul de la Jilava începe

să se contureze treptat după ce părăsesc aleea principală a închisorii. Între fort și penitenciarul activ sunt câteva sute de metri. Granița între *ăla vechi și ăsta nou*, așa cum se exprimă un angajat, este un banal gard de beton înalt de câțiva metri, colorat pe alocuri cu ajutorul deținuților pasionați de artă. Apropiindu-mă de fort, constat că, deasupra intrării, sunt înfipte precum o căpușă în țeasta unui dobitoc, două obiecte specifice mediului concentrațional: un foisor gri și un proiector ruginit. Sub ele, poarta ruginită spre *iad* e pe jumătate deschisă. Un *iad* ce poartă pe frontispiciu un chenar

dreptunghic în interiorul căruia stă scris cu litere mari negre *Fortul No. 13 Jilava*. De altfel, aceste litere reprezintă singura bucăciică de fort care primește din când în când botezul vopselei. În rest, prăpăd. De la ploi, varul de pe pereți, datat din era *României socialiste multilateral dezvoltate*, s-a cojit, lăsând să se zărească culoarea spoiielii anterioare: bej. Ici-colo, frânturi de cărămizi roșii răsar timid de sub un albastru spălat de timp.

(Continuare în pag.8)

Mihăiță ENACHE

STUDENTII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi, răspunde, de la Facultatea de Relații Internaționale, Istorie și Filosofie

PREMISE EPISTEMOLOGICE ALE ANALIZEI DE CONFLICT

● lect. univ. dr. Francisc TOBĂ

Orice domeniu al existenței poate fi interogată/cercetat teoretic în mai multe modalități, dar ele nu determină explicații similare, echivalente. Înțelegerea unui domeniu, în cazul nostru cel al conflictelor, este cu atât mai performantă, cu cât reușește să identifice și să evalueze mai multe aspecte ale domeniului; ignorarea, sau simplificarea, unor elemente ori procesualități poate determina interpretări/explicații trunchiate, care pe fond falsifică realitatea și lasă nesesizate aspecte active și relevante ale domeniului studiat. Ca urmare, principalul deziderat al investigațiilor proceselor conflictuale este identificarea unei teorii care să explice cât mai acoperitor, cuprinzător – din perspective holistice (*holism*: concepție care interpretează teza ireductibilității întregului la suma părților sale, socotind drept „factor integrator” al lumii un principiu imaterial și incognoscibil.) – fenomenele care determină emergența, dinamica și soluționarea conflictelor. Doar în acest mod vom putea explica evoluția conflictelor în modalități specifice, nechevalente. Cu mult înainte de celebrul „cogito, ergo sum”, ființa umană a fost interesată de procesul cunoașterii, demers prin care ea a extins și a aprofundat zona accesibilă din univers, a câștigat (prin ameliorări ale procesării informației sociale) capabilitatea de a face trecerea de la infinitul mic la infinitul mare, de la nanodimensiuni la orizonturile cosmice. Demersurile gnoseologice au permis apariția/dispariția unor interpretări foarte diverse asupra mediului înglobant, a lumii accesibile și a celei deductibile, materializată în diverse clase de teorii, care vizează cunoașterea (cognoscibilitatea), interpretarea și reconstrucția realității obiective, atât prin acțiuni directe, cât și indirecte.

Student: Cum poate fi abordată problematica epistemologiei?

Profesor: Problema epistemologiei poate fi abordată din două perspective: • ca problematică a cunoașterii umane sau a simțului comun, și • ca problematică a cunoașterii științifice. Procesul de cunoaștere, susținut de teoriile existente, dezvoltă aspecte particularizante ale unor realități complexe, dar nu exclude existența și apariția altor orizonturi interpretative. Se admite, ca ipoteză de lucru, faptul că procesele cognitive nu pot fi normate, iar personalitatea cercetătorilor, a experților sau a decidenților permite coabitarea mai multor interpretări/explicații date cunoașterii. Karl R. Popper susține că științele sociale sunt prin excelență domenii în care obiectivitatea este greu de realizat, întrucât ea presupune absența oricăror evaluări, iar cercetătorul, specialistul sau decidentul din sfera socialului nu poate „evada” din temeiurile conceptuale ale sistemului de valori proprii spațio-temporalității sociale căreia îi aparține. Diversitatea abordărilor explică multitudinea concepțiilor epistemologice, acestea fiind influențate, uneori decisiv, de concepția filosofică pentru care epistemologul a optat.

Student: Care sunt principalele epistemologii?

Profesor: Vom încerca o trecere succintă în revistă a principalelor epistemologii, punând accentul pe premisele care au determinat elaborarea lor și, simultan, vom evidenția posibilele capcane generate de limitele interpretărilor date domeniului crizelor și conflictelor. Procesele globalizante conțin tendințe contradictorii în care procesele securizante, precum crizele și conflictele, se impun tot mai mult pe agenda relațiilor internaționale, regionale sau globale. Mediul de securitate a devenit tot mai complex, cu variabile care generează și susțin turbulențe tot mai dificile de anticipat și de gestionat. Dispariția sistemului de securitate bipolar, întreținut de autarhia sistemelor globale polarizante, impune necesitatea remodelării, conceptuale și metodologice, a intervențiilor în gestionarea sferei securității, implicit, a problematizării crizelor și conflictelor. Finalitatea acestui proces de adaptare teoretică și metodologică o constituie identificarea și implementarea soluțiilor favorabile tuturor beneficiarilor structurilor de securitate naționale, regionale și globale. James Rosenau susține că doar o teorie pe mai multe paliere pare a fi adecvată pentru soluționarea problemelor ridicate de turbulența actuală ce agită și structurile politicii mondiale. Atunci când experții, analiștii sau decidenții din domeniul gestionării crizelor și conflictelor fac apel la un model teoretic, ei trebuie să cunoască atât avantajele, cât și limitele interpretării/înțelegerii cadru pentru care au optat. Din această perspectivă, pentru domeniile de studiu al conflictelor, considerăm relevante doar distincțiile oferite de modelele determinist-cauzal, sistemic și procesual-organic (postsistemic).

Student: Ce este determinismul cauzal?

Profesor: Literatura de specialitate oferă, pentru acest model, mai multe interpretări, întrucât coexistă mai multe definiții conceptuale: ceea ce dintr-o perspectivă apare drept cauză, din altă perspectivă apare drept condiție necesară, și invers. Din aceste considerente, analizele de tip cauzal nu pot fi relevante pentru explicarea existenței sociale. Ele nu pot să identifice și nici să modeleze procesele care decurg din interacțiuni, în organizările sociale, adică acele organizări în care oamenii au comportamente nereductibile la „relații cauzale”. Modelul cauzal de explicare a fenomenelor sociale, inclusiv a conflictelor, dominant în cercetarea teoretică până la mijlocul secolului XX, prezintă câteva limite de principiu, printre care semnalăm: • elimină subiectul activ – în condițiile în care toate fenomenele sociale, inclusiv conflictele, nu sunt consecințe pur și simplu ale altor

Student: Modelul cauzal studiază organizările sociale?

Profesor: Modelul cauzal nu studiază „actorii” și organizările sociale (comunitățile, regiunile sau națiunile) și nu poate explica de ce întregul este mai mult decât suma părților. Sinergia organizărilor este neglijată! În lumina acestor perspective epistemologice putem înțelege de ce națiunile, sau statele, au fost insuficient și neperformant studiate, iar atunci când au fost subiect de studiu, demersurile au fost simple și deformatoare. Analizele statistice, spre exemplu, reduc națiunile la populații, fiind o dovadă eloquentă a limitelor posibilităților explicative ale abordărilor de tip cauzal. Investigațiile de tip cauzal încearcă să identifice cauzele și condițiile faptelor/evenimentelor/proceselor sociale și, ca urmare, încearcă să identifice legile care guvernează existența socială. Pentru analiza cauzală, considerăm ca fiind relevante referirile la *paradigma newtoniană* și la *investigarea statistică*.

Student: Vă rugăm să ne explicați paradigma newtoniană.

Profesor: Problema deciziilor în sfera relațiilor internaționale și a securității, mai ales în domeniul conflictelor militare, a fost pentru timp de decenii abordată din perspectiva interpretărilor susținute de *modelul reduționist newtonian*. Modelul apelează la metodologia „spargerii” unei probleme în mai multe componente, suficient de mici pentru a fi înțelese și controlate. Prin această metodologie, unii au convingerea că vor ajunge la o înțelegere și control al întregii problematice. Modelul pleacă de la premisa simplificatoare că, dacă vom înțelege evoluția componentelor, prin extrapolare, vom ajunge la înțelegerea întregului (format din componentele studiate). Paradigma newtoniană este limitată în aplicațiile ei privind securitatea națiunii și, implicit, analiza conflictelor. Modelul newtonian, folosit adesea în cadrul proceselor decizionale politice, face parte din familia modelelor sistemice, acestea pornind de la ipoteza că întregul este în echilibru și egal cu suma componentelor constitutive. Consecința cea mai importantă a aplicării acestui model este abordarea sistemului/procesului ca o entitate închisă, izolată de mediul înglobant, fără a fi influențat de factori externi, iar restricțiile la diversele „intrări” sunt doar de natură funcțională.

Student: Prin ce este caracterizat modelul newtonian?

Profesor: Modelul newtonian este caracterizat prin: • predictibilitate – este posibil doar din perspectivele modelului cauzal; • reduționism – „spargerea” întregului sistem/proces în componente, iar rezultatul este suma soluțiilor parțiale; • sistemul/procesul este o „entitate” semideschisă. Paradigma determinist newtoniană a constituit, de-a lungul timpului, cadrul de lucru al dezbaterilor și deciziilor referitoare la securitatea internațională. Sistemele deterministe au reguli care conectează, în mod unitar, secvențele temporale ale sistemului și guvernează interacțiunile dintre elementele permanente. Trebuie subliniat că determinismul nu implică predictibilitate întrucât, așa cum susține Alvin M. Saperstein, „predicția implică conectarea necesității (nu a probabilității) între stările nedefinite ale sistemului, separate de intervale de timp finite”.

Student: La ce se referă descrierea?

Profesor: Analiza statistică descriptivă aplică tehnici de reducere, sau de condensare, a unei mulțimi de date într-una sau mai multe unități sintetice, având drept obiectiv caracterizarea distribuției și variabilității (analiză univariată), în condiții de minimizare a distorsiunilor. În analiza proceselor sociale (cazul conflictelor), cea mai largă aplicare o are analiza multivariată, căci un fenomen/proces social este multidimensional, presupunând luarea în considerare a unui avantaj/mulțimi/familii de variabile și indicatori de caracterizare aflați ei înșiși în diferite raporturi/ condiționări. Acest tip de analiză este limitat la analiza datelor obținute prin investigația/cercetarea unui eșantion.

fenomene sociale, ci produsul deliberat al oamenilor; • fenomenele sociale interacționează multiplu, sunt interdependente – ele generează sisteme caracterizate printr-un gradient ridicat de coerență, imposibil de descris prin modelul cauzalității; • modelul cauzal presupune că există, printre antecedentele fenomenului de explicat, unul sau mai multe alte fenomene care le-au generat – el va fi utilizat în etapele analizei de conflict pentru a sesiza „rădăcinile unor conflicte”; • schema cauzală, cel mai adesea, atrage atenția asupra relațiilor dintre condițiile de mediu și procesul social studiat – ea nu poate să modeleze *dinamica internă* a acestuia, întrucât ignoră organizările. Explicația cauzală presupune identificarea unei *liste de cauze*, a căror corelare generează fenomenul-efect. Generarea unei liste cauzale nu este suficientă și se impune dezvoltarea, pentru fiecare variabilă element-cauză, a unui *model teoretic* care să explice eventualele corelații identificate.

Student: Dar inducția?

Profesor: Analiza statistică inductivă permite o mai bună înțelegere, prin analiză, a proceselor sociale specifice unei mulțimi din care a fost prelevat eșantionul studiat. Ea face apel la teoria probabilistică și permite elaborarea generalizărilor despre o populație, în urma investigării unui eșantion, și formularea unei legi generale în baza unor observații repetate. Prin analiza inductivă sunt tratate ipotezele de lucru, obținându-se soluții decizionale privind valoarea predictivă a estimatorilor în raport cu parametrii specifici ai fenomenului/

proceselor sociale. Se poate afirma că statistica inductivă este modul reprezentativ de aplicare a statisticii în sociologie. Anghel Rugină (*Teoria și practica economică în opera de tranziție și după*, Editura Fundației Româna de Măine, București, 1994, p.74-75.) susține că „tehnocrații, nu numai în România, dar peste tot în lume, se bazează pe statistici (adică sunt realiști!) puse în ecuații și, evident, soluția unor astfel de ecuații este o cantitate determinată. Statisticile sunt însă luate dintr-un **regim în dezechilibru** și de aceea, în mod logic, soluția ar trebui să fie îndreptată. Se observă aici, deci,

un **conflict** între ecuații și realitatea actuală (...). Ecuațiile matematice prelucrate din statistici nu reprezintă altceva decât un fel de fotografii luate instantaneu: o fotografie de acest fel este *statică* și nu arată prin câte necazuri ai trecut în ziua respectivă (dinamica). Cu alte cuvinte, datele statistice și rezultatele date de computer *lasă afară factorul uman*, deciziile zilnice ale cetățenilor și agenților economici care, în condiții de dezechilibru, fluctuează anormal, adică deciziile raționale se îmbină cu deciziile iraționale. Ecuațiile matematice nu pot cuprinde niciodată destinul uman de fiecare zi, când regimul se află în dezechilibru”.

Student: Prin ce este caracterizat paradigma determinist-cauzal?

Profesor: Paradigma determinist-cauzală este caracterizată prin generalizarea empirică, pornind de la relații cauzale între fenomene, fapte, procese sociale, prin identificarea cauzei, a simetriei dintre cauză și efect, a factorilor determinanți sau a condițiilor în care această realitate se constituie. Analiza determinist-cauzală este centrată pe studiul relațiilor stabile, evidente și cuantificabile, între „diverse obiecte” sau „fapte sociale”, considerate variabile. **Limitele** acestui model presistemic sunt generate de „centrarea pe obiecte”, care în realitate sunt procesualități, de simplificările care decurg din

generarea complexităților sociale cu valențe organizante, în cadrul cărora aceste procese/ conflicte evoluează, și a premisei greșite a invarianței în timp. Apelul decidenților la rezultatele cercetărilor și analizelor de tip determinist-cauzal conduce la ceea ce literatura de specialitate numește „modelul decizionist de sciencizare a politicii”. Modelul decizionist (al lui Max Weber) subliniază, pentru prima oară, necesitatea ca *analiza și decizia să se fundamenteze pe un spectru larg de informații, de cercetări și investigații, de care expertul, analistul sau decidentul nu trebuie să se dispenseze*.

Student: Epistemologia sistemică se deosebește de determinismul cauzal?

Profesor: Conturarea *paradigmei sistemice* a permis, într-o mai mare măsură, explicarea sistemică a organizărilor și a proceselor sociale, inclusiv a conflictelor. Ludwig von Bertalanffy este inițiatorul modelului sistemic de investigare, el fiind creatorul *teoriei generale a sistemelor*. Investigația/ cercetarea sistemică poate fi realizată în două modalități: • *modelul matematic* – sistemul este un ansamblu de elemente aflate într-o interacțiune nonîntâmplătoare, repetabilă și reciprocă. Sistemele matematice – structuri de invarianță – nu se dovedesc adecvate pentru modelarea organizărilor/ proceselor sociale, întrucât presupun simplificări deformatoare. Dacă, de pildă, în procesul de cercetare a proceselor sociale se face apel la instrumente matematice, de tipul sistemului de ecuații diferențiale simultane, modelul definit în acest mod nu va evidenția evoluția/dinamica în timp a procesului; • a doua abordare a conceptului de

sistem pomește de la premisa/ipoteza că *întregul are o finalitate*, un obiectiv definit prin parametri de performanță ai sistemului, obiectiv care este realizat de *componentele specializate* ale sistemului. Interacțiunile din interiorul procesualității/ conflictului sunt cele care fac ca întregul proces să fie altceva și mai mult decât suma părților, a „actorilor”. Din perspectiva acestei abordări sistemice, securitatea unei națiuni este văzută ca finalitatea tuturor activităților/proceselor sociale, având ca „actori” instituțiile și organismele statului. Aceste instituții sunt examinate prin prisma conceptelor de *structură și funcție*. Disfuncționalitatea unor dintre elementele structurii, cu consecințe directe asupra finalității procesului și a relațiilor funcționale cu celelalte componente structurale, trebuie să constituie una din temele majore ale studiului sociologic. Științele militare sunt o dovadă că există preocupări în acest sens, ca dovadă a înțelegerii tot mai

aprofundate că cercetarea și înțelegerea întregului nu pot fi realizate fără înțelegerea interiorității componentelor, a configurației/arhitecturii relaționale și a caracterului integrator pe care trebuie să-l dețină organizarea socială înglobantă, adică *națiunea*.

În cazul specific unor familii/tipuri de conflicte, modalitatea analitică de tip sistemic se confruntă cu orizonturile interpretative simbolice. Teoria complexității a fost identificată ca fiind aplicabilă în sfera securității națiunilor (și a conflictelor) după ce au fost sesizate efectele sale în managementul economic și de piață. Această „defazare” se poate explica atât prin sesizarea târzie a potențialului ei, de către practicienii în domeniul securității națiunii, cât și a teoreticienilor din sfera complexității. Indivizii sau grupurile sociale (inclusiv națiunile) sunt imersate într-un mediu în care coexistă două genuri de sisteme: sisteme liniare și sisteme nonliniare.

Student: Ce sunt sistemele liniare?

Profesor: Sistemele liniare sunt acele sisteme în care „ieșirile” (*output-urile*) sunt proporționale cu „intrările” (*input-urile*) și se caracterizează prin: • întregul este egal cu suma părților; • cauza și efectul sunt observabile; • previziunea este facilitată de o planificare atentă; • succesul este determinat de o monitorizare și un control performante; • sunt posibile procese reduționiste.

Liniaritatea presupune, din punct de vedere matematic, două premise: a) proporționalitatea – factorul de multiplicare a valorilor de intrare este identic cu cel al valorilor de ieșire, și b) superpoziționarea – suma valorilor de intrare determină suma valorilor de ieșire. Liniaritatea, susține Alan D.Beyerchen, „oferă stabilitate structurală și accentuează echilibrul. Ea legitimează simpla extrapolare a cunoștințelor legate de dezvoltare, evaluare și compartimentare. Ea permite predicție și, astfel, control.” Dar, sistemele liniare sunt adesea restrictive, limitate și fragile. Ele sunt rareori foarte adaptative, sub influența unor modificări semnificative ale mediului propriu. Birocrația este chintesența tehnicii liniare în probleme sociale. Liniaritatea este coresponsabilă sistemelor predictibile, dar este limitată în cazul investigării unor sisteme naturale sau sociale. Sistemele/procesele sociale, aparținând sistemelor complexe, nu pot fi abordate din perspectiva modelului liniar, întrucât acestea sunt caracterizate prin nonliniaritate. Mediul internațional de securitate se modifică continuu, devine tot mai complex și imprevizibil, determinând reconsiderări conceptuale majore. Conflictele și agresiunile proprii „războiului rece” s-au caracterizat prin: cunoașterea „actorilor”, provocările erau clare, amenințările erau evidente, iar răspunsurile optime (prin apelul la scenarii) erau predictibile. Actualul mediu de securitate conține multiple contradicții: a) sistemul internațional este mai puțin dominant, dar rămâne foarte influent; b) statele suferă transformări, dar nu dispar; c) suveranitatea este erodată, dar se mizează încă mult pe acest atribut; d) se mențin granițele, dar ele devin tot mai permise. Robert Jervis, luând în considerare această realitate, afirmă că „nu deținem tehnici pentru analizarea simultaneității evenimentelor în modalități cuprinzătoare de identificare a intercondiționărilor existente și a buclilor de feedback”. El admite că perioada actuală este una a turbulenței sistemelor sociale și această realitate nu poate fi abordată performant fără a face apel la teoria complexității. Chiar dacă este vorba de realism, liberalism sau pragmatism, analiștii și decidenții politici trebuie să dețină câteva orientări teoretice, dacă doresc să cunoască/ înțeleagă procesele sociale. Teoria, susține Robert Jervis, presupune direcții, sensibilizează cercetătorii spre opțiuni alternative, evidențiază oportunitatea de a acționa variate prăghii și dezvoltă consecințele favorabile/nefavorabile, leagă mijloacele și strategia de resursele disponibile și, cel mai important, introduce contexte și modele într-o turbulență determinată de fenomene dezordonate și necorelate. Înțelegerea, și nu prevederea/anticiparea, este obiectul teoriei, iar „perspectiva complexității poate servi atât ca un ghid pentru înțelegerea unei lumi fragmentate, cât și pentru teoretizarea în interiorul limitelor”.

Student: Sistemele nonliniare prin ce se caracterizează?

Profesor: Sistemele nonliniare sunt acele sisteme în care „ieșirile” nu sunt proporționale cu „intrările” și se caracterizează prin: • întregul nu este egal cantitativ cu suma părților sau calitativ recognoscibil în componentele sale constitutive; • cauzele și efectele nu sunt evidente; • constituie un mediu în care fenomenele sunt imprevizibile, dar, în cadrul limitelor lor, sistemele dețin proprietăți autoorganizante; • imprevizibilitatea determină frustrarea planificării convenționale; • proprietatea autoorganizantă nu permite controlul proceselor sistemului; • „frontierele” care definesc această familie de sisteme au „geometrie variabilă”, realitate care determină noi modalități de gândire și acțiune. În cazul proceselor sociale (cazul conflictelor), înțelegerea „întregului” nu poate fi realizată prin decompunerea, „spargerea” acestuia în componente, studierea acestora independent și apoi extrapolarea concluziilor la întregul proces sau fenomen. De aceea, întregul este mai mult decât suma părților, iar pentru procesul decizional, un decident nu poate obține înțelegerea întregului proces limitându-se la colaboratorii care dețin înțelegerea doar a unei părți a întregului. Robert Jervis, referindu-se la sistemele complexe și rolul interacțiunilor, afirma: „Datorită prevalării interacțiunilor, noi nu putem înțelege sistemele prin însumarea caracteristicilor părților sau a relațiilor bilaterale dintre perechile sistemelor”. Dacă regulile care guvernează sistemul investigat sunt nonliniare (este cazul organizațiilor sociale), sistemul poate prezenta *sensitivitate extremă* la modificări reduse ale parametrilor inițiali. Acest comportament permite cu mare dificultate predicții. Nonliniaritatea poate genera instabilitate, discontinuități, sinergie și imprevizibilitate; în contrapondere, ea excelează prin flexibilitate, adaptabilitate, modificări dinamice, inovație și reactivitate. Alvin Saperstein afirmă că „este posibil a anticipa dacă un sistem va prezenta un comportament haotic. Această posibilitate permite decidenților politici de a elimina reacții periculoase. Deci, abilitatea de a anticipa imprevizibilul este un instrument foarte util în decizia politică”.

Facultatea de Finanțe și Bănci, Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale și Facultatea de Management Financiar-Contabil au organizat masa rotundă

IN MEMORIAM PROFESORUL MIHAIL MANOILESCU 120 de ani de la naștere

Mihail Manoilescu (9 decembrie 1891-30 decembrie 1950) a fost economist, publicist și politician român. Ideile sale despre economie au fost intens popularizate și aplicate în America de Sud. Rămas orfan de tată la 9 ani, cu toate că manifesta interes pentru drept, din cauza condițiilor dificile ale familiei sale, face studii de inginerie la București, terminând, primul, în anul 1915. A desfășurat o mare activitate teoretică în domeniul economic, în țară, Italia și Portugalia. Ideile sale corporatiste și protecționiste au fost aplicate în Brazilia, ca bază de dezvoltare industrială a acestei țări. În 1929 a publicat la Paris, la editura Giard, în colecția *Bibliothèque Économique Internationale* prima versiune a operei sale fundamentale *Teoria protecționismului și schimburile internaționale*.

„Lucrarea lui fundamentală și-a croit drum lung în întreaga lume, ea constituie prima străpungere românească în gândirea economică universală și a intrat definitiv în istoria doctrinelor economice moderne, fiind citată în studii de specialitate, cursuri universitare, tratate și enciclopedii” (Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei Române).

Actualitatea Profesorului Mihail MANOILESCU

• Europa Răsăriteană de azi este un client sărac pentru Europa Occidentală. Dar Europa Răsăriteană de mâine nu ar putea deveni un client bogat? Aceasta este principala problemă a Europei. Dacă clienții sunt săraci, cel care vinde trebuie să aibă grijă, ca mai întâi să-i facă bogați • ...din punct de vedere al avantajelor economice directe este mai mare pasul pe care-l face țara atunci când trece de la o industrie cu capital străin la una cu capital românesc, decât atunci când trece de la o economie pur agrară la o industrie cu capital străin • Cumpărăturile unei țări nu depind numai de ceea ce va fi cumpărat, ci și de ceea ce va fi produs pentru a cumpăra, adică, într-o exprimare mai simplă, pentru a plăti mărfurile cumpărate • Numai industrializarea mărește capacitatea de cumpărare. Și, oricât s-ar părea de paradoxal, țările, cu cât sunt mai industrializate, cu atât au o capacitate mai mare de a cumpăra produse industriale din afară • Dominația economică a unui popor printr-un altul constă în schimbul inegal al muncii acestor două popoare • Acele teorii, care, sub pretextul diviziunii muncii și al specializării producției, recomandă țărilor să întrebunțeze forțele noi și excedentul populației lor în ramurile economice inferioare, având o productivitate a muncii slabă, sunt teorii de regres și de decădere națională • Adevărata „monedă națională” este productivitatea mărfurilor de export.

Foto: Mihăiță ENACHE

În cadrul mesei rotunde, cadre didactice din Universitatea Spiru Haret, specialiști renumiți din domeniul economic, au evocat personalitatea profesorului Mihail Manoilescu și importanța ideilor economice lansate de acesta, beneficiul reconsiderării lor în actualitatea economică prezentă. Telegrafic, câteva dintre ideile susținute.

Prof. univ. dr. Gheorghe Pistol a deschis discuțiile aducând câteva informații despre Manoilescu, fiind completat de prof. univ. dr. Manuela Epure, care a subliniat că: *avem obligația morală, în calitate de dascăli, de a aduce în conștiința tinerilor oameni care au fost ignorați de istorie, deși contribuția lor în diferite domenii a fost cu adevărat importantă.*

Conf. univ. dr. Ion Corbu și-a exprimat opinia conform căreia mulți dintre marii români sunt uitați. *Este un eveniment deosebit să readucă în planul atenției generale informații necunoscute despre oameni importanți.*

Printre altele, lector univ. dr. Titel Negru a precizat: *Noi vorbim, astăzi, cu detașare. Ar trebui să ne transpunem în contextul politic de atunci. (în timpul vieții lui Manoilescu. n.n.) Erau curente importante în politică – nazist și bolșevic, ce influențau gândirea. Atunci, statul era dominant, ideile erau dominate. Ar trebui, acum, să reevaluăm ideea de protecționism, pe care o susține Manoilescu, să o reitem.*

Studentii nu sunt familiarizați cu cei mai mari dintre economiști, de aceea ar trebui să ne axăm pe a-i face cunoscuți. Efortul intelectual al lui Manoilescu este remarcabil - conf. univ. dr. Eugen Ghiorgă: Prof. univ. dr. Manuela Epure, în acord cu antevorbitorul, a subliniat: *Acești oameni, precum Manoilescu, ar trebui să își găsească locul în conștiințele noastre. Ar trebui să învățăm din ce am greșit în trecut și să învățăm ceva pentru viitor.*

Prof. univ. dr. Manuela Epure, în acord cu antevorbitorul, a subliniat: *Acești oameni, precum Manoilescu, ar trebui să își găsească locul în conștiințele noastre. Ar trebui să învățăm din ce am greșit în trecut și să învățăm ceva pentru viitor.*

Prof. univ. dr. Mihai Ilie: *Admir inițiativa unor astfel de întâlniri. În ceea ce mă privește, consider că Mihail Manoilescu a avut un destin tragic. A trăit puțin și a rămas de mic orfan. Deși a terminat ca șef de promoție în inginerie, a excelat în economie.*

Continuând ideea, prof. univ. dr. Gheorghe Manoilescu a precizat: *În activitatea sa a rămas un inginer, a rămas ordonat. Cred că la baza activității sale a stat regula. El și-a dat seama că trebuie să existe niște reguli, norme stricte pentru ca lucrurile să meargă bine. Statul înseamnă indivizi care trebuie să respecte reguli. El a susținut existența unor reguli de gestionare.*

Prof. univ. dr. Octavian Botez: *Manoilescu, în străinătate, este considerat cel mai mare economist al României, deși el, la bază, a fost inginer. În 1970 am auzit pentru prima dată de el. Eram în Geneva, pentru studii, și am fost întrebat ce părere am despre teoria economică a lui Manoilescu. Am căutat imediat să aflu despre ce a scris.*

Moderatorul mesei rotunde, prof. univ. dr. Manuela Epure, prorector al Universității Spiru Haret: *Mă bucur că dezbaterile a suscitau interes și am mers și mai departe de subiect, pentru că nu trebuie să ne îndreptăm cu totul către trecut. Azi am reușit să avem o unitate, chiar dacă am avut și păreri diferite. Aș dori să felicit colectivul facultăților cu profilul economico-financiar pentru că s-a mobilizat pentru un astfel de eveniment.*

Și mai vreau să vă mai felicit pentru ceva. În domeniul științelor economice am publicat graficul cu numărul de publicații științifice apărute în perioada 2006-2010, este vorba despre un număr de 2201. Mai mult chiar decât celelalte universități. În 2012, sperăm în aceleași bune rezultate din punct de vedere al cercetării.

Corina GHIGA

Ateneul cultural România de Mâine

O SĂRBĂTOARE A SPIRITULUI

(Urmare din pag.1)

Ideea s-a născut în mintea unui buzoian, Dan Angheliescu. Prin conținutul ei, revista cultivă ideea de individualitate; fiecare autor scrie în limba maternă și este dublat în limba engleză. Toate numerele sunt cu dedicație pentru o țară. Fotografiele, care ilustrează această țară, pot fi, deopotrivă, de epocă sau contemporane, ideea este să scoată în evidență frumusețea acelor locuri. Primul număr, din noiembrie 2008, a fost dedicat României și a promovat fotografiile din Iași și Târgul Frumos. Revista conține trei secțiuni: studii și eseuri, poezie, recenzii, iar, la final, se află prezentările autorilor din numărul respectiv. Colegiul de redacție este internațional. Difuzarea, de asemenea, este internațională. Carmina Balcanica publică și autori aparținând minorităților naționale din România. Carmina Balcanica face legătura între popoare, în această revistă se duce o luptă dreaptă între cultura diferitelor țări.

Mihai Chelaru, redactor șef adjunct, a spus: *Primim articole și creații literare din diferite țări, astfel Carmina Balcanica are o privire mai amplă, este vorba de a comunica interculturală. Când am auzit despre deschiderea către Universitatea Spiru Haret am fost imediat de acord. Universitatea s-a dezvoltat armonios și are ce oferi. Ne bucurăm de o colaborare frumoasă. Vreau să spun că ne dorim foarte mult ca studenții să ni se apropie. Le mulțumim profesorilor pentru ajutor și pentru încrederea acordată.*

Carmina Balcanica este un lucru extraordinar, o încercare de extindere, de cunoaștere. Zona balcanică a fost cutremurată de drame în ultimii ani, acum începe să se așeze prin cunoaștere. Este o revistă de colecție, întreține orice fel de efemeritate, este o revistă pe care o păstrezi în bibliotecă și la care te întorci cu drag de fiecare dată. Vreau să salut, deși cu întârziere, lansarea acestei reviste, a declarat scriitorul Florentin Popescu.

Argument: *Carmina înseamnă cântec, muzică. De la cântec ajungem la sonet, care vine din italiană, sonare, și înseamnă a cânta la un instrument. Și cum spunea conf. univ.*

dr. Georgeta Pinghriac într-un recent număr al *Opinie naționale*, cel mai valoros instrument este vocea umană, seara a fost încununată de vocile studentelor Alexandra Vicol și Ioana Picoș, de la Facultatea de Arte, care au recitat 19 sonete de autori diferiți. Printre aceștia și scriitorii Florentin Popescu – *Sonet bucolic* – și Radu Cârneli – *Prințul Sonet*. Aplauze și felicitări au fost adresate viitoarelor actrițe.

Sonetele recitate de studentele - actrițe de la Facultatea de Arte au introdus cea de-a doua parte a serii: *Antologia sonetului românesc* alcătuită de Radu Cârneli care a declarat: *Este, aici, în Antologie, o muncă de peste 20 de ani, dar nu îmi pare rău nici măcar pentru o secundă. Am citit foarte mult pentru a o realiza și acum am adunat o avere care rămâne acolo mereu. Au rămas în mine foarte multe bogății.*

A completat descrierea operei lui Radu Cârneli Florentin Popescu: *Este un poet de un mare rafinament, laureat al Academiei Române și Doctor Honoris Causa al Universității Vasile Alexandri – Bacău. Este, pentru mine, un permanent motiv de umire. Este cel mai avizat traducător al lui Baudelaire. Antologiile sale au viziunea, sunt alcătuite prin prisma unui scriitor și asta spune mai mult decât este nevoie.*

Încheierea a aparținut prof. univ. dr. Mihaela Albu, care a adresat mulțumiri conducerii Fundației România de Mâine și a Universității Spiru Haret pentru sprijinul acordat la tipărirea revistei și asigurarea condițiilor pentru desfășurarea Ateneului cultural România de Mâine. La rugămintea noastră, prof. univ. dr. Mihaela Albu s-a adresat și cititorilor revistei *Opinia națională*: *A fost o seară reușită. Sunt bucuroasă de prezența colegilor mei de la Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice, prof. univ. dr. Ioan Roșca, conf. univ. dr. Aurel Cazacu, a profesorilor de la Facultatea de Arte, conf. univ. dr. George Grigore și lector univ. drd. Ioana Visalon. Sperăm ca aceste întâlniri să devină o tradiție. Mulțumesc studenților prezenți, ei au fost cei mai câștigați. Mulțumesc, nu în ultimul rând, Opiniei naționale, pentru informarea cititorilor cu privire la acțiunile Ateneului cultural România de Mâine.*

Dacă-i bal, e BALUL BOBOCILOR

Ca la fiecare început de an universitar, tinerii boboci, care pășesc treptele Universității Spiru Haret, așteaptă cu nerăbdare Balul Bobocilor. Anul acesta studenții Facultății de Management Financiar Contabil Craiova s-au mobilizat exemplar și au organizat Balul Bobocilor împreună cu studenții de la Facultatea de Drept și Administrație Publică. A rezultat o competiție savuroasă la toate capitolele: abilități, dans, frumusețe, grație. Studenții au avut un motiv în plus să se bucure din plin de acest eveniment deoarece înainte de doar

o zi de bal s-au încheiat examenele de evaluare pe parcurs.

Punctul cel mai fierbinte al serii l-a constituit concursul de Miss, l-a care s-au înscris studente de la ambele facultăți. Pentru câștigarea râvnitului trofeu de *Miss Boboc 2011/2012* concurențele au avut de înfruntat trei probe: *abilitate, fii la modă, voluntariatul îți vine bine* și, proba III, *ținuta de seară*. La sfârșitul unui concurs electrizant, juriul, format din cadre didactice de la ambele facultăți, a decis următoarea ierarhie a podiumului: locul I - Daniela Opreșcu, locul II - Ana Maria Dumitrescu și locul III - Adriana Ramona Radu.

Un moment deosebit al serii l-a constituit momentul artistic oferit de doi talenți dansatori, Radu Barbu și Georgiana Dumitrescu, care i-au încântat și pe cei mai înfocați studenți *Hip Hop*. Acest moment a fost unul emoționant și pentru mama tânărului dansator, care este cadru didactic al universității.

Nemaiavând vârsta lor, am fost o prezență discretă pe tot parcursul serii, dar nu am putut să nu constat bucuria și optimismul studenților prezenți la Bal, care mi-au destăinuit că sunt foarte optimiști în ceea ce privește statutul și viitorul lor de studenți haretști.

Dragoș ILIE
Facultatea de Management Financiar-Contabil Craiova

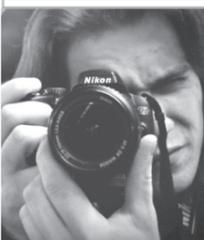
EXPOZIȚIE FOTO

Luni, 12 decembrie 2011, Decebal Ștefănescu și Mihăiță Enache, studenți la Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice, vă invită la deschiderea expoziției foto în două secvențe, intitulată *Despre jurnalism și Jilava. Fortul 13*.

Vernisajul va avea loc la ora 12, la etajul 2 din clădirea facultății, campusul Didactica, str. Fabricii nr. 46 G.

Decebal Ștefănescu
–
Despre jurnalism

Mihăiță Enache
–
Jilava. Fortul 13.

Susținere și notare publică la Facultatea de Arhitectură

VERIFICARE CU EMOȚII

Săptămâna trecută, holerile de la Facultatea de Arhitectură s-au îngustat. Studenții, cu machete și panouri tapetate cu planșe și proiecte, așteptau cu emoție.

Chiar dacă sărbătorile se apropie cu repeziune, viitorii arhitecți nu și-au pierdut concentrarea. La Facultatea de Arhitectură, a avut loc *susținerea și notarea publică a proiectelor* studenților din anul V. Proiectele, discutate în prealabil la clasă cu profesorul de curs, au fost corectate de studenți până la momentul prezentării publice. Au arătat și explicat piesele desenate și macheta în fața unei comisii formate de profesori din facultate. Trei comisii, evident, în trei săli diferite. Sala 320 - grupele 501, 506 și 507, sala 301 - grupele 503, 508 și 509, iar, în sala 314, grupele 502, 504 și 505.

Înainte de intrarea în sală își recitesc scurta prezentare, gândită de acasă, pe care o adaptează condițiilor. Profesorii îi întrerup pentru a le cere lămuriri. Studenții explică pe planșă, cu un indicator, ceea ce au realizat și răspund la întrebările profesorilor. Oferă informații despre fiecare nivel al clădirii, după caz, cum se face accesul, cum sunt plasate în spațiu clădirile.

În regulament este menționat faptul că proiectele trebuie să respecte toate datele din temă, altfel va fi acordată nota minimă, unu. Nefectuarea unui minimum de corecturi obligatorii (trei), lipsa unor piese desenate, precum și lipsa machetei sau nerespectarea scării precizate în temă sunt considerate încălcări ale datelor din temă.

Am abordat-o pe studenta Ana Maria Călugăreanu: *Aveți prezentări*

de genul acesta în fiecare an? Ce temă ați avut de proiectat? Răspunsul ei: Chiar de patru ori pe an, nu este ceva absolut nou, dar de fiecare dată sunt emoții. Am avut de făcut un centru wellness, Spa, le-am arătat profesorului săptămâna trecută, am făcut corecturile și, azi, le prezentăm public.

Cum a fost? Ce te-au întrebat? sunt întrebările cu care erau interpelați cei care ies din sălile de examinare. Deși au prezentări de acest gen des, studenții încă mai intră în sala de examinare cu panourile tremurând în mână lor.

Machetele și planșele rămân la profesori. Studenții răsflă ușurați că a mai trecut o prezentare și își îndreaptă atenția către următoarea.

Corina GHIGA

Foto: Mihăiță ENACHE

De la Școala Superioară de Arhitectură din Strasbourg, ne scrie Tudor Mafteianu

Cu drag vă scriu câteva cuvinte din parcursul meu în ultima perioadă. Așadar, voi scrie câteva despre cum am ajuns în Franța și despre *Clubul Studenților Diplomați*.

Am început călătoria cu Asociația Studenților Arhitecți *Spiru Haret*. Am cunoscut mare parte din comunitatea arhitecților din România și a fost, cu adevărat, o aventură, din care am avut foarte multe de învățat. Pe parcursul anului, însă, am știut că vreau să merg mai departe, să cunosc și să descopăr lumea în care trăiesc.

Așadar, mi-am propus să plec să studiez în străinătate. Primele păreri din partea apropiaților au fost, totuși, nu cele mai încurajatoare. Dacă nu părea imposibil, părea foarte greu, din spusele lor. Din România în altă țară, altă limbă, alt sistem. Mi-am dorit să merg în Vestul Europei, știam că se pune și problema concurenței. Până la urmă, nu am ținut seama de obstacole și acum studiez la Școala Superioară de Arhitectură din Strasbourg, Franța.

Pe scurt, motivele pentru care am ales Franța sunt simple: vroiam o țară non-anglofonă, pentru a învăța și o altă limbă străină decât engleza, și din limba franceză îmi aduceam aminte câte ceva din liceu. Totodată, sistemul francez de învățământ părea, și este, primitor pentru studenți. În afară de asta, cultura lor mi s-a părut din totdeauna fascinantă... Așadar, am ales Franța. O să vorbesc puțin despre procesul prin care am ajuns aici. M-am hotărât cu un an înainte, adică am avut timp să pregătesc liniștit tot ce trebuia. Am început meditații la limba franceză, am început să îmi pregătesc portofoliul. Portofoliul de lucrări a fost cea mai importantă piesă a dosarului. Am început să lucrez la el cu șase luni înainte de predare, dintre care ultimele două luni foarte activ. În afară de asta, am depus releveele de note de la Facultatea

de Arhitectură din cadrul Universității *Spiru Haret*, trei recomandări, CV, scrisoare de intenție, toate traduse în limba franceză. Am depus dosarul la șapte școli, am fost acceptat la trei: Strasbourg, Marseille și Versailles. Am ales Strasbourg.

Mai mult, consider că multidisciplinaritatea poate duce la succes. Așadar, am început să îmi dedic timpul și unui alt domeniu, diplomația. Mi s-a părut din totdeauna un subiect foarte interesant. Acum, reprezint *Clubul Studenților Diplomați* din România, în scopul dezvoltării lui în Franța. Totul a plecat de la rețeaua de prieteni și cunoscuți. Cred că toți suntem din ce în ce mai obișnuiți cu termenul *Networking!* Un prieten urma să țină un discurs la Clubul Studenților Diplomați și mi-a spus: „Nu ai vrea să vii joi la conferință? O să îți placă sigur.” Am fost și, într-adevăr, mi-a plăcut. Am primit un impuls către cunoștințe și cultură ascultând ambadori români în alte țări sau reprezentanți ai României la instituțiile europene.

Lucrurile merg înainte dacă există dorință și implicare. Am văzut de mult ori tineri care parcă și-au pierdut speranța și cred că lucrurile se fac foarte greu. Există, totuși, modele de urmat și dacă pentru ei ar fi mai vizibile aceste modele, sunt sigur că unele lucruri ar părea mai ușor de realizat.

Toate cele bune,
Tudor MAFTEIANU

Cercul de etnosociologie, antropologie și geografie umană –TOTEM, de la Facultatea de Sociologie-Psihologie, și-a dat întâlnire marți, 13.12.2011, de la orele 17.00, la sediul central al Universității *Spiru Haret*, sala 200, etajul 2, strada Ion Ghica nr.13, și va avea ca temă:

SĂRBĂTOAREA - ÎNTRE SACRU ȘI SECULAR

Prezentarea va fi susținută de dr. Ozana Cucu-Oancea, Institutul de Sociologie *Dimitrie Gusti*.

ASASH

Marți, 13 decembrie, la ora 18, *Asociația Studenților Arhitecți Spiru Haret* organizează o ședință cu scopul de a prezenta structura asociației, proiectele și ideile pe care le susține și pe care dorește să le realizeze pe parcursul acestui an universitar. Întâlnirea va avea loc în sala 500, din Palatul Învățământului, Științei și Culturii, strada Ion Ghica nr. 13.

Conf. univ. dr. Mihaela Odi ZĂRNESCU, Decanul Facultății de Contabilitate și Finanțe Câmpulung Muscel:

Avem studenți mai hotărâți și mai determinați

(Urmare din pag.1)

Cum privesc cadrele didactice această nouă Lege a Educației Naționale?

Cu destul scepticism. Părerea mea este că, deși uneori nu o spun direct, mulți colegi sunt, hai să zicem, surprinși de faptul că, în noua Lege, învățământul privat nu este apreciat după rezultatele obținute de absolvenții săi, ci după criterii nu întotdeauna bine justificate.

Dar studenții?

Am înțeles că mulți dintre ei s-ar fi așteptat să fie consultați în privința mai multor modificări. Dar, sigur, unde-i lege nu-i tocmală, așa că, suntem convinși, vom găsi mijloacele cele mai adecvate de implementare a noilor dispoziții legale în facultatea noastră.

Vă rugăm să ne prezentați câteva din proiectele de cercetare pe care le continuați și în acest an.

La nivelul Facultății de Contabilitate și Finanțe din Câmpulung Muscel, cadrele didactice vor să continue evenimentul major legat de cercetarea științifică privind organizarea sesiunii științifice internaționale anuale de comunicări. Față de anul trecut, ne dorim o vizibilitate mai mare a acestui eveniment și o amploare a lucrărilor ce vor fi prezentate și valorificate prin diseminarea rezultatelor în mai multe baze de date internaționale. Prestigiul acestui eveniment vrem să fie din ce în ce mai ridicat, ținând cont de feedback-ul oferit și de analiza punctelor slabe și a celor tari, pe care le-am identificat la evenimentul precedent. Dorim o participare internațională cât mai numeroasă și valoroasă și, de asemenea, vrem să avem printre invitați personalități din domeniile vizate, care să ne onoreze la acest eveniment. Printre obiectivele strategice ale sesiunii figurează și acela în care dorim să implicăm atât studenții cât și masteranzii, pentru a înțelege caracterul practic aplicativ al cursurilor și nivelul calitativ la care trebuie să se prezinte o cercetare științifică autentică.

Proiecte noi?

Facultatea își propune ca, pe lângă misiunea didactică pe care o are, să diversifice gama de servicii, prin oferirea de cursuri de formare profesională a adulților și servicii de consultanță agenților economici, prin antrenarea cadrelor didactice în aceste proiecte.

Cum apreciați integrarea socio-profesională din ultimul an a absolvenților facultății?

Bună, ținând cont de evoluția socio-economică și de greutățile cu care ne confruntăm cu toții. Este evident că situația economică națională influențează integrarea socio-profesională a absolvenților, astfel că, pe baza chestionarelor aplicate, am constatat că majoritatea și-au găsit un loc de muncă, dar nu întotdeauna în specialitatea absolvită.

O poveste de succes: Mihaela Odi Zărnescu

Iată, pe scurt, reperele unei remarcabile povești de succes, în care un rol determinant l-au avut tenacitatea și seriozitatea în împlinirea unui țel, o poveste adevărată, bazată pe parteneriatul rodnic dintre o tânără ingineră (devenită, ulterior, economistă) și Universitatea *Spiru Haret*.

1987-1992 – Mihaela Odi Zărnescu urmează cursurile Facultății de Chimie Industrială din cadrul Institutului Politehnic București, încheiate cu obținerea diplomei de inginer chimie industrială, specializare chimie anorganică.

Face studii postuniversitare pentru activitatea de comerț exterior.

1998-2002 – studii universitare de licență la Universitatea *Spiru Haret*, Facultatea de Contabilitate și Finanțe Câmpulung Muscel, studii încheiate cu Diploma de licență.

2004-2006 – cursuri postuniversitare de masterat, la aceeași facultate a Universității *Spiru Haret*, obținând diploma de master în *Contabilitate armonizată*.

În perioada 2005-2009 parcurge, la Universitatea din Craiova, Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, cursuri de doctorat, încheiate cu titlul de *doctor în economie, specialitatea Contabilitate*.

2003-2004 – *preparator universitar* la Facultatea de Contabilitate și Finanțe Câmpulung Muscel, unde conduce seminarii la disciplinele Contabilitate (baze), Management general și Management financiar-contabil.

Începe ascensiunea în cariera universitară: *asistent universitar* (2004-2006), *lector universitar* (2006 – 2009), *conferențiar universitar doctor* (2009 - prezent), fiind promovată în poziția de *cancelar*, responsabil cu activitatea științifică (2009 – 2011), iar, din 2011, *decan* al Facultății de Contabilitate și Finanțe Câmpulung Muscel, din cadrul Universității *Spiru Haret*.

Absolventă a cursurilor din cadrul ProFeminAntrep – Promovarea egalității de șanse în antreprenoriat,

Paula Ismail renunță la Londra și își va deschide propriul studio foto

Universitatea *Spiru Haret*, în parteneriat cu *Uniunea Națională pentru Drepturile Femeii* din România, a lansat la începutul lunii octombrie 2010 proiectul *ProFeminAntrep - Promovarea egalității de șanse în antreprenoriat*, în cadrul căruia sunt oferite cursuri, teoretice și practice, gratuite, care ajută femeile în deschiderea unei afaceri. Absolventele cursurilor pot primi, în urma unui examen riguros, și banii necesari - 4.500 de lei - pentru deschiderea firmei și pentru plata contabilității pe o perioadă de șase luni. Primele rezultate concrete ale proiectului au apărut. De exemplu, la Cluj-Napoca, până în 2013, vor urma acest curs 900 de femei. Până în prezent au absolvit 150 de femei, venite la Cluj-Napoca din cele cinci județe ale Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest. Certificatul de absolvire a cursului este recunoscut și peste hotare. Opt dintre femeile sunt în procesul de încasare a banilor pentru demararea afacerii. Printre acestea, Paula Ismail (35 de ani), o clujeancă plecată din 2006 la Londra. Ea vrea să-și deschidă un studio foto la Cluj-Napoca. „Am aflat de acest curs de la sora mea, Cristina Nuț, în timpul concediului petrecut în România

și m-am înscris la secretariatul Universității *Spiru Haret*. Motivul pentru care sora mea a insistat să urmez acest curs a fost recunoașterea acestuia și în țară, dar și peste hotare. A fost un curs care mie mi s-a părut relativ ușor, probabil datorită faptului că aveam cunoștințe de management și marketing din anii studenției”, a declarat, pentru *Adevărul*, Paula Ismail. „Afacerea pe care doresc să o deschid este un studio foto *old time*, care, în Anglia, se bucură de o bună clientelă și un mare succes. Afacerea va fi deschisă din fonduri proprii, e vorba de 50.000 de lire sterline, plus 4.500 de lei din partea organizatorilor cursului absolvit. Ei îmi asigură deschiderea afacerii la Registrul Comerțului și plata, pe o perioadă de șase luni, a unui contabil. Acest curs mi-a dat posibilitatea să învăț pașii care sunt de urmat de la deschiderea unei afaceri și până la întocmirea unui plan de afaceri viabil”, a mai adăugat Paula Ismail, care se va întoarce la Cluj-Napoca.

ProFeminAntrep este un proiect cu finanțare europeană, care se desfășoară în mediul rural și urban, în regiunile București-Ilfov, Centru, Nord-Est, Nord-Vest, Sud-Est, Sud-Muntenia, Sud-Vest, Oltenia Vest. Cursurile se țin în centrele din București, Brașov,

Iași, Cluj-Napoca, Constanța, Prahova, Dolj, Timiș și Ilfov. Pe o durată de trei zile, câte opt ore zilnic, se asigură o pregătire teoretică, de 20 de ore, și una practică, de patru ore. Pregătirea teoretică cuprinde modulele: Antreprenoriat și crearea strategiei firmei; Managementul și dezvoltarea afacerii; Managementul resurselor umane; Marketing; Relații publice și comunicare și Dezvoltare durabilă. Pregătirea practică a cuprins modulele următoare: Înfățișarea unei firme noi; Atragerea unor cooperatori sau parteneri; Elaborarea unui plan de afaceri; Elaborarea unui proiect de finanțare; Depunerea unui dosar de credit; Informarea comunității; Relația cu banca. La sfârșitul cursului, participantele susțin un examen pentru eliberarea Certificatului, recunoscut de Ministerul Muncii. Grupul țintă la nivel național este constituit din 7.200 de femei din toate cele opt regiuni de dezvoltare, și anume 900 de femei la nivelul fiecărei regiuni. Dintre cele 7.200 de femei, minimum 360 vor fi asistate în inițierea propriei afaceri.

Să ne cunoaștem profesorii

Lector univ. drd.

IOANA OCTAVIA VISALON,
membră a Companiei
Passe – Partout Dan Puric

Conf. univ. dr. George GRIGORE
Prodecanul Facultății de Arte

La 27 martie 1966, în București, se naște lector univ. drd. Ioana Octavia Visalon. Urmează cursurile Liceului Mihai Viteazul din București până în anul 1984, iar apoi se hotărăște să urmeze o carieră destul de grea pentru o fată: Institutului de Construcții din București, pe care îl absolvă în anul 1990. Având încă speranțe și dorindu-și din toată inima să devină artistă, să se exprime în acest fel și să aibă un dialog real cu semenii săi și cu spectatorii, se înscrie la actorie, la o facultate particulară. În 1994 este absolventă a Facultății de Arte, specializarea Actorie, la Universitatea Ecologică din București. Simțind că mai este nevoie de încă o confirmare a valorii sale artistice, în anul 1996 se înscrie pentru susținerea examenului de licență la Academia de Teatru și Film București. În 1999 urmează cursuri post-universitare de specializare, jurnalism radio tv, la BBC, iar, din anul 2007, este doctorand al Universității Naționale de Arte din București, alegând ca temă de cercetare o perioadă atât de misterioasă precum antichitatea, respectiv Teatrul antic.

Am cerut colegei noastre să îmi spună câteva cuvinte despre această temă de cercetare. Ea mi-a răspuns: „*Grecii sunt cei care au construit, pentru prima dată, conform studiilor științifice de care dispunem, un loc special amenajat în care oamenii să „vadă” un text reprezentat (acesta fiind sensul cuvântului theatron): inițial doar un spațiu natural, mai apoi sistematizat și dotat cu elemente arhitecturale juxtapuse, în care piatra înlocuiește treptat lemnul, și devenit apoi la romani, un edificiu unitar și complex, dezvoltat în diferite variante, inclusiv cea de „teatru dublu” - „amfiteatru”. Această inovație, pe care, inițial, desfășurarea spectacolului nu o făcea neapărat necesară, s-a impus de-a lungul secolelor, imprimându-i forma sa teatrelor moderne, așa cum le cunoaștem azi, și menținând vie ideea unui cadru artificial specific. Ruptura de modelele datorate Renașterii au dus la reutilizarea, pentru spectacolele antice, dar uneori și pentru cele moderne, a vestigiilor descoperite și eventual restaurate ale monumentelor grecești și romane. Astfel se închide cercul: vechiul devine decorul noului, iar obiectul memoriei e gata să întâmpine viitorul (...).*”

Lector univ. drd. Ioana Octavia Visalon joacă în perioada 1994 – 1998, ca angajată, la Teatrul Național din Sibiu, unde interpretează roluri importante în: *Unchiul Vania*, de A.P.Cehov (Sonia), *Invitație la castel*, de J. Anouilh (Diana), *Azitul de noapte*, de M. Gorki (Vasilisa).

Din anul 1997 este membră a trupei *Passe – Partout Dan Puric*. Compania *Passe Partout DP* a fost înființată de către Dan Puric în anul 1999. Dan Puric este cel despre

care profesorul univ. dr. Gh. Ceașu spunea următoarele: *Silueta pregnantă și voce singulară în care se contopesc omul, artistul, gânditorul și cetățeanul, Dan Puric este, la urma urmei, o conștiință înaltă a vremii noastre. Cu o energie neistovită, mână de o vocație dominantă, el creează incontinent, distribuindu-se în arta teatrului, în arta pedagogiei teatrale, în arta retoricii verbale și aceea a omului public, gratificându-le cu excelență, dar fără să se împartă. Desfășurându-și activitatea sub forma unei școli de elită în domeniul artistic, Dan Puric a reușit să realizeze împreună cu membrii companiei *Passe-Partout D.P.* spectacole ce s-au bucurat de mare succes în turneele, festivalurile și concursurile la care au participat. Prin activitatea susținută, prin premiile, cronicile și aprecierile redactate la adresa lui, Dan Puric reprezintă o personalitate marcantă a culturii și artei din România, devenind de-a lungul anilor și un punct de referință în mediile de specialitate din Europa. Spectacolele ale *Companiei Passe-Partout D.P. în care joacă și lector univ. drd. Ioana Octavia Visalon: Costumele*, Teatrul Nottara București, *Made in Romania*, Centrul Cultural European, Sala Rapsodia, *Hic sunt leones*, Teatrul Național București, *Cei 150*, Teatrul Național București.*

Participă la festivaluri și turnee internaționale: Menden - Germania, Budapesta, Bratislava, Hanovra - Germania, Zurich - Elveția, Marsilia - Franța, Tourun - Polonia, Sarajevo, Bosnia-Herzegovina, Salonic - Grecia, Grenoble - Franța, Ulm - Germania, Butrinti Albania, Castellion și Madrid, Spania, Tsingdao, China. Joacă în filmele *Richard Wurmbrand*, film artistic tv SUA (rol dna Wurmbrand) și *Sfânta Margareta*, documentar dramă Germania ZDF. Face dublaje de voce la serialul de desene animate, *Digimon*, pentru TVR.

Ca activitatea pedagogică putem menționa: 1996-2002, asistent universitar, Facultatea de Teatru, Universitatea Ecologică, București; 2002-2011, asistent universitar, lector univ. drd Facultatea de Arte, Universitatea Spiru Haret. Predă studenților noștri, viitorii actori de teatru și film, tainele vorbirii scenice, dar și arta actorului și improvizația scenică. Permanent interesată de tot ce este nou în domeniul pe care îl predă, se implică creator în cercetarea științifică și în colaborarea cu diverse instituții de artă și cultură, spre evoluția tinerilor noștri studenți, dar și spre binele procesului pedagogic. Îndrăgostită de pantomimă și poezie, de arta teatrală în forma sa cea mai pură, de seninul cerului și de pantofii de step, lector univ. drd. Ioana Octavia Visalon lasă urme de pași pe nisipul curgător al clesidrei...

Prima bibliotecă publică pentru românii din Timoc

Duminică, 4 decembrie, a fost deschisă prima bibliotecă publică românească pentru minoritățile naționale românești din Timoc, informează Agerpres. Biblioteca a luat ființă cu sprijinul protopopului Protopopiatului Ortodox Român (POR) *Dacia Ripensis*, preot Boian Alexandrovici. Noua instituție, numită simbolic Biblioteca *Sfântul Niceta de Remesiana*, dispune de aproximativ 2.000 de volume în limba română, toate donate de instituții culturale din România, și funcționează cu orar permanent în sediul POR *Dacia Ripensis*.

În cadrul bibliotecii, care poartă numele episcopului *Remesiani, Niceta (n.335-d.414)*, tot din această zi funcționează și filiala Bibliotecii Județene Alexandru și Aristia Aman din Craiova. Datorită unui acord de colaborare semnat cu Consiliul Județean Dolj, lunar, fondul nostru de carte se va îmbogăți cu noi apariții în limba maternă a celor peste 300.000 de români care trăiesc în zonele istorice Timoc, Morava și sudul Dunării, a spus preot Boian Alexandrovici, citat de Agerpres. El a mai arătat că pentru românii-vlahii din Serbia de nord-est biblioteca este o șansă pentru conservarea identității naționale și a limbii materne - limba românească.

În context, preot Boian Alexandrovici, de numele căruia este legată construcția primei biserici ortodoxe românești, după aproape 180 de ani, la Malainița, a fost de părere că prin înființarea bibliotecii se face un pas hotărâtor în blocarea inițiativei grupărilor anti-românești din Serbia de nord-est care intenționează să standardizeze o limbă inexistentă - limba vlahă.

Concurs pentru scriitorii români

Direcția Generală *Institute Culturale Românești din Străinătate* anunță lansarea unui concurs de dramaturgie adresat scriitorilor români, cu un premiu de 3.500 de euro. Concursul se adresează tuturor persoanelor născute în România, celor care trăiesc în România ori au cetățenia română, sau celor care au trăit cel puțin cinsprezece ani în România. Piesa va fi scrisă în limba română și va fi depusă împreună cu o traducere în limba engleză. Un autor poate înscrie în concurs o singură piesă. Aceasta nu trebuie să fi fost deja publicată sau jucată și trebuie să trateze tema concursului *Vorbind despre granițe: Experiențe de viață în vremuri în schimbare*. Înscrierea în concurs se va face până la data de 21 decembrie.

Scrisul ca o taină

LITERATURĂ SAU CUVÂNTĂTURĂ?

Prof.univ.dr. Nae GEORGESCU

Noi vedem lucrurile filologic, adică prin cuvinte, iar digresivul, ocoliturile, ne plac mai mult decât rezolvările metodice pentru că ne țin locului, în frunzișul cuvintelor. Ce legătură este între *hârșob*, *virgulă*, *text*, *Hermes*, etc. - vom mai vedea; pe lume totul este în împletitură, în legare reciprocă, așa că legăturile există de la stânga la dreapta, înainte de să le sesizăm, ci să ne placă, să trăim în ele. Textualismul pornește de la realitatea cuvântului: *tego (texo)*, *tegere*, *textui*, *textum* înseamnă, în latinește, a țese. Așadar, în cuvântul *text* avem același sens ca în cuvântul *țesătură*; altfel zis, un text este o țesătură de litere ori de cuvinte, un covor. Se zice (istoricii) că prima și cea mai importantă muncă a omului, care i-a dat calea evoluției proprii, a fost împletitul. A face un coș, o funie, o țesătură - căci a țese este tot împletire - înseamnă a raționa cu multă atenție. Nu e nevoie să fii darvinist ca să înțelegi asta. Este, însă, fascinant să observi că în schema țesutului se cuprinde cea mai aridă matematică, pentru că avem câmpul și cele două axe, abscisa și coordonata, orizontală și verticală, între care baleiază întreg realul. Ițele reprezintă verticala, iar firul care trece neîntrerupt printre ele dus de suveică și strâns de spată este orizontală. Tot aici se regăsește, simbolic, și scrierea ca text / țesătură. Inițial, scrierea era continuă ca și firul dus de spată: primul rând începea de la stânga la dreapta, următorul continua - în jos sau în sus - de la dreapta la stânga, și tot astfel până la umplerea spațiului. Acest tip de scriere s-a numit în grecește „boustrofedon”, de la „bou” și „brazdă”, pentru că imită arătura: când ajunge cu plugul la o margine, țărănul nu vine la capul locului cu o cursă în gol, cum facem noi cu stiloul sau creionul să începem un rând nou, ci întoarce brazda în loc și continuă în sens invers. Comparația scrisului cu un câmp este târzie, culturală; la noi s-a fixat chiar această ghicitoare mult iscodită de copii: *Câmpul alb, oile negre, / Cin 'le vede nu le crede, / Cin 'le paște le cunoaște*. Francezii au expresia „champ fleuri” pentru o scriere frumoasă, bine aranjată grafic în pagină. „Covorul” este, în fond, și natural - dar și rezultatul țesutului - iar aici găsim din nou interferențe. Într-adevăr, înainte de a pune itele și a monta piesele războiului de țesut, țesătoarea își face un plan: unde trebuie să iasă firul deasupra, unde să dedesupt, cum vor apare culorile, figurile, etc. Acest plan nu este altceva decât „program” - iar cuvântul este format din „pro”, înainte, anterior - și „gramma”, literă. Și în domeniul scrisului este un program, o pre-cugetare înainte de a le așterne pe hârtie; așa cum țesătoarea știe unde-i va apare trandafirul sau frunza pe covorul ei - tot astfel scriitorul anticipează figurile stilistice, chiar dacă anticipația este, uneori, aproape concomitentă cu lucrul: totuși, gândul este totdeauna cu un pas înaintea faptelor.

Tot ca un covor de semne apare scrisul pe hârtie: un pătrat mare făcut din puncte negre și albe distribuite cu scop. Dacă adăugăm chenarele florale colorate, letrinele desenate, alternanța culorilor din textele de dinaintea tiparului, vedem limpede covorul. Legătura între scris și țesut este, de altfel, conștientizată pe terenul limbii latine. Cicero spune *textere telam*, a țese o pânză, și *textere opus*, a scrie o operă, și chiar *textere hexametrum*, a scrie hexametru (id est: a țese hexametru, ritmul unei opere). Termenul generic actual: *literatură* vine de la *literă* și nu înseamnă altceva decât grămadă de litere, adunătură, aranjare, organizare de semne grafice.

Cum să te descurci în acest câmp? - Cum altfel decât cu ajutorul „virgulei”? Așa cum Hermes face drumuri - iar chipul său este pus pe pietre de-a lungul drumurilor - tot astfel filologul (dacă este vorba de un text vechi) sau scriitorul, autorul textului, face cărări, îl conduce pe cititor în câmpul textului.

Las deoparte faptul că termenul *literatură* este cel puțin inadecvat: ar trebui cuvântătură, pentru că la baza operii (literare, totuși!) stă cuvântul, nu litera: *literatură (frumoasă)* s-a impus după apariția tiparului cu litere mobile care a însemnat imprimarea în semne frumoase, atrăgătoare. Noi uităm repede unele fapte de-a dreptul revoluționare pentru spiritul uman. Tiparul a fost descoperit de Gutenberg în momentul căderii Bizanțului (1453) - și, din câte cărți am citit pe această temă, abia dacă în una sau două găsim această legătură pe care vreau să o expun. Căderea Bizanțului sub turci a însemnat în ordine culturală desființarea (brutală sau lentă) a bibliotecilor Bizanțului, a atelierelor nenumărate de scriere și copiere a cărților. Primele corăbii care au purtat spre Occident bogățiile Bizanțului asediat au fost corăbii pline cu cărți. Acestea s-au descărcat la Veneția, republica puternică din vecinătatea marină a Bizanțului, împreună cu grămăticii și bibliotecarii lor, au fost reorganizate arhivele, recatalogate cărțile etc. Omenirea avea experiența Bibliotecii din Alexandria, incendiată de Caesar: repetarea gestului s-a evitat din răspuțeri la 1453. Tiparul, apoi a fost el inventat de Gutenberg - dar a fost preluat, peste numai câțiva ani, la Veneția, de Aldo Manutius, în atelierul căruia s-au proiectat și forjat litere noi, imitând mai întâi literele de pe inscripțiile latine păstrate cu miile prin Italia (Gutenberg folosea litere gotice, ligaturi, o scriere de-a dreptul incifrată). Practic, în numai 40 de ani, o generație, tiparul venețian a ajuns să aibă câteva zeci de seturi de litere, care de care mai frumoase, mai atrăgătoare; la proiectarea lor au participat marii oameni ai Renașterii (Leonardo da Vinci aplică principiile armoniei corpului omenesc la un alfabet pe care-l creează). De aici: *literatură*, de la industria literelor de tipar. Revoluția tiparului seamănă bine, dar bine de tot, cu actuala revoluție a calculatorului: într-o generație (30-40 ani) s-a ajuns la desăvârșire. Bizanțul a fost, practic, salvat prin multiplicarea cărților sale, operă făcută de filologii săi și ai Europei occidentale. Multiplicarea implica, apoi, răspândirea. Cu cât se află depozitat în mai multe locuri, cu atât șansele de salvare ale unei culturi sunt mai mari.

Actorii Teatrului Odeon sărbătorească 100 de ani de la inaugurarea Sălii Majestic

Actorii Teatrului Odeon din București sărbătorească 100 de ani de la inaugurarea Sălii Majestic, pe 12 decembrie, cu reinterprețarea primului spectacol pus în scenă în acest spațiu, alături de un minirecital cu muzică de Wagner, a declarat directoarea instituției, Dorina Lazăr. Acțița a spus că orchestra Conservatorului din București va cânta, pe 12 decembrie, un fragment din opera *Tannhäuser*, de Richard Wagner, muzică pe care au ascultat-o și cei veniți, în urmă cu 100 de ani, la inaugurarea Sălii Majestic, fosta *Sală Comedia*. De asemenea, actorii de la Odeon vor reinterpretă primul spectacol care a fost jucat pe scena teatrului, *Rapsozii*, de Victor Eftimiu, și vor citi poezia pe care Tudor Argezi a scris-o special pentru inaugurarea sălii de spectacole. Odeon este unul dintre cele mai importante teatre din București. Teatrul găzduiește, de asemenea, spectacole-lectură, expoziții și spectacole de dans. *Sală Comedia* a fost inaugurată pe 25 decembrie 1911, cu denumirea *Teatrul Comedia*.

INVITAȚIE LA TEATRU

● Actorii și regizorii Ion Caramitru și Horațiu Mălăele urcă pentru prima dată pe aceeași scenă, pentru un spectacol care va avea loc pe 20 decembrie, la Sala Mare a Teatrului Național București.

Invitațiile Doamnei Pictura

Elena Constantinescu – un nume pentru viitorul artei

Scenă de viață: lume multă la deschiderea Salonului de toamnă al Asociației Artiștilor Plastici din București. Suntem în Pavilionul B din Parcul Herăstrău. Atmosferă tipică de vernisaj. Un tablou, un pahar de vin, un pictor. Toate trec prin fața ochilor, ca la cinematograful. Mă întrebă cineva: „Văd un nume nou, Elena Constantinescu. Dumneavoastră știți cine este?”. Nu știu. Mă duc să văd lucrările. Deja, acolo, este multă lume și nu pot distinge nimic. Un grup de oameni stă în fața lor și comentează. Aștept minute bune să se elibereze câmpul meu vizual. În sfârșit. *Buchet pentru tine și Buchet romantic*. Florile sunt foarte bine lucrate, reliefate pe pânză. Îmi vine să le iau în mână și să le miros. (Mai târziu aveam să aflu că senzația de relief este obținută prin utilizarea culorilor acrilice în care se pune

puțin chit.) Vestea se răspândește rapid. Un nou pictor în asociație. Încerc să descopăr autorul. Îl găsesc într-un grup de femei frumoase. A fost un vernisaj cu multe elemente interesante, dar acum vreau să subliniez că, în această mișcare permanentă a oamenilor, se făceau mereu două nuclee de aglomerație: unul în fața tablourilor, altul în fața doamnei. Unii alegeau armonia tablourilor, alții doreau să fie în preajma unei fături bine făcute.

Așa am cunoscut-o pe Elena Constantinescu. Trec zilele. Se pregătește o nouă expoziție la Galeria *Elite ProfArt* din Cotroceni. Îi sugerez Elenei Constantinescu să ducă niște tablouri la familia Mihaela și Adrian Pandelescu. Alt vernisaj, alte priviri surprinse ale pictorilor. Din nou oamenii sunt surprinși plăcut și de tablouri și de cum arată pictorița.

Apoi, o invit pe Elena Constantinescu la niște vernisaje, cu

soțul său distins. Așa a pătruns în lumea artelor un nume nou, pentru care mizez liniștit.

După ce și-a făcut o familie frumoasă, Elena Constantinescu a atacat, cu succes, lumea arhitecturii cromatice. Are doi copii: Alexia (6 ani) și Vlad (9 ani), care fac și ei primii pași în pictură.

„Pictura reprezintă pentru mine o adevărată hrană spirituală. Sufletul meu se bucură și se hrănește mereu cu pictură. Când pictez, mă teleportez, sunt în altă lume, mai bună și mai frumoasă. Din copilărie am fost atrasă de pictură, dar primele emoții și sentimente le-am transpus pe pânza abia în luna martie a anului 2010. Îmi place să încerc tehnici și stiluri noi, din dorința legitimă de a explora tainele picturii. Găsesc inspirație în tot ceea ce mă înconjoară. Fiecare lucrare este o nouă experiență, o nouă trăire exprimată în culori pe pânză”.

Acestea sunt cuvintele rostite de Elena Constantinescu.

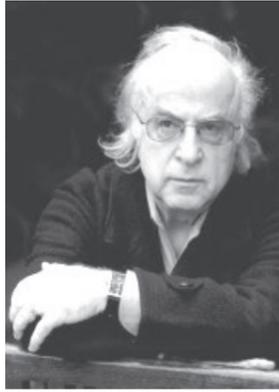
Să o ascultăm mai departe: „Sunt o fire extrem de romantică, născută în luna septembrie, de aici cred că vine dragostea pentru culorile calde, culorile toamnei, care se regăsesc în multe lucrări ale mele. Iubesc marea și îmi place să o pictez în diferite stiluri, iubesc florile și prefer să le prind în buchete de culori pe pânză, în loc să le tai și să le pun în glastră. Îmi iubesc familia și din dragoste

pentru copii am renunțat la serviciul care îmi plăcea mult. Dar așa, am reușit să mă dedic, în totalitate, celor două mari iubiri ale mele: familia și pictura”.

Vorbește bine. Acum lucrează pentru viitorul salon al asociației, pentru alte manifestări colective. Eu aștept prima expoziție personală. Sper să aibă succesul pe care îl merită.

Aristotel BUNESCU

AVEM NEVOIE DE SUCCES! EI NI-L OFERĂ

Premiul pentru literatură Nelly-Sachs pentru Norman Manea

Premiul pentru literatura Nelly Sachs a fost oferit în acest an scriitorului român, stabilit în America, Norman Manea. „Născut în 1936, în Bucovina (Burdujeni-Suceava), Norman Manea este un exponent de seamă al literaturii moderne. Romanul său, *Întoarcerea huliganului*, impresionant atât prin maniera de a scrie cât și prin conținut, ne prezintă, pe lângă autobiografia autorului, istoria păturii sociale de jos din România. A prins două dictaturi care i-au marcat viața. În copilărie a supraviețuit unui lagăr nazist, apoi, în calitate de tânăr comunist s-a lovit de granițele unei realități politice, în care nu a mai vrut să continue. Din 1988 este profesor la *Bard College* din New York și vorbește cu aceeași energie despre trecut, care continuă să persiste sau să reapară în România”, a fost motivația juriului pentru acordarea acestui premiu.

Deși Norman Manea a scris și continuă să scrie doar în limba română, juriul a acordat premiul pe baza traducerilor în limba germană, realizate de Editura *Carl Hanser*. Norman Manea este membru al Academiei de Arte Berlin, meritele sale în literatură fiind recunoscute în 2002, cu *Premio Nonino*, și, în 2006, cu *Prix Medicis*, însă *Premiul Nelly Sachs* este primul pe teritoriul Germaniei. În juriu s-au aflat: omul de cultură Jörg Stüdemann, criticul literar dr. Ina Hartwig, redactorul cotidianului *Der Spiegel* - dr Martin Ludtke, și reprezentantul Academiei Germane de Limbă și Poezie - Peter Hamm.

Mirajul politic la Veneția

La Galeria *Totem il Canale* din Veneția este deschisă până la 30 decembrie 2011 expoziția de artă contemporană românească *Mirajul politic*. Curatorul expoziției este criticul de artă Alexandra Titu. Proiectul reunește artiști români contemporani, diferiți între ei ca experiență, abordare și generație, dar apropiați prin tematica și interesul comun pentru „mirajul politic”: Teodor Graur, Marinela Preda Sânc, Alexandru Rădvan, Aurel Vlad, Ioan Augustin Pop, Matei Băjenaru, Sorin Oncu.

Despre acest proiect, inițiat în 2009, curatoarea Alexandra Titu afirmă: „Artiștii actualității iau ca teme situații și fenomene sociale generate în spațiile marginale ca România la nivel social de mirajele care recurent au susținut fenomenul nomadismului și emigrației, motivat profund de crizele economice, deconstruiesc cu gravitate sau umor alibiurile noilor politici economice și sociale, efectele unei deindustrializări la fel de brutale și accelerate ca și industrializarea regimului comunist, conținuturile reale ale unor termeni aparent inocenți vehiculați de mass media. Lucrările lor se referă simultan sau diferențiat la responsabilitățile locale ale politicii naționale și la strategiile deschiderilor și închiderilor succesive ale integrării/excluziunii. Grupul restrâns este selectat dintre artiștii constant implicați în

comentariul politic, autori ai unor acțiuni și comentarii imagistice incisive, dar cu deschidere culturală complexă, care dă generalitate pachetului imagologic, chiar dacă unele dintre creații, cum sunt cele semnate de Matei Băjenaru, se bazează pe evenimente concrete. Ei ating acest câmp problematic fierbinte cu instrumente de limbaj, de la realismul actual (Ioan Augustin Pop) la ironia premizelor ideologice ale ierarhizărilor în jocul dominației politice (Teodor Graur), realismul simbolic (Aurel Vlad), metafora abstractă (Marilena Preda Sânc, Sorin Oncu)”.

BODO - George Bodocan - nominalizat la premiul ICART 2010

Creat în anul 2008, premiul *Icart* recompensează artiști care lucrează în Franța și care au mai puțin de 35 de ani. Câștigătorul este ales dintre cei 12 artiști, printre care și românul George Bodocan, nominalizat de un juriu compus din profesioniști ai lumii artei, cu ocazia expoziției organizate la *Espace Pierre Cardin* în Paris. Anul acesta, vernisajul expoziției și decizia juriului are loc azi, 12 decembrie.. Câștigătorul va putea expune la galeria *Catherine Howard*.

Premiul *Icart* lasă artiștilor totală libertate, nempunând o temă sau un domeniu artistic.

Visul lui Adalbert

Lungmetrajul *Visul lui Adalbert*, filmul de debut al regizorului Gabriel Achim, scris împreună cu scriitorul Cosmin Manolache (Best European Fiction 2010), a câștigat *Premiul Special al Juriului* la cea de-a 15-a ediție a Festivalului Internațional de Film *Black Nights* de la Tallinn (16-30 noiembrie 2011).

Din distribuția lungmetrajului *Visul lui Adalbert* fac parte actorii: Gabriel Spahiu, Doru Ana, Ozana Oancea, Anca Androne, Alina Berzunțeanu, Mimi Brănescu și Paul Ipate.

Peter Zeitlinger, de aproape două decenii operatorul obișnuit al lui Werner Herzog, a precizat că juriul, din care a făcut parte și Sergej Loznitsa, a inventat acest premiu special pentru excelența debut al regizorului român.

Visul lui Adalbert este cel de-al doilea succes al regizorului Gabriel Achim la Tallinn, după ce, în 2009, a câștigat *premiul pentru cel mai bun proiect* din cadrul *Baltic Event Co-production Market*.

Ana Ularu - în programul Shooting Stars 2012

Ana Ularu este unul dintre cei zece actori europeni selecționați la cea de-a 15-a ediție a programului *Shooting Stars*, ce va avea loc în perioada 11 - 13 februarie 2012, în cadrul *Festivalului Internațional de Film* de la Berlin.

Programul *Shooting Stars* este organizat de *European Film Promotion* (EFP) în colaborare cu organizațiile membre ale EFP, printre care se numără și Asociația pentru Promovarea Filmului Românesc (Romanian Film Promotion), și este sprijinit de Programul MEDIA al Uniunii Europene. *Shooting Stars* are ca scop promovarea pe plan internațional a celor mai talentați tineri actori europeni, cărora le facilitează întâlnirea cu membri importanți ai industriei cinematografice (actori consacrați, regizori, producători de renume, directori de casting).

Cei zece actori au fost selecționați dintr-un număr de 23 de nominalizați, propuși de organizațiile membre ale EFP. Juriul, alcătuit din Marleen Gorris (regizor), Thure Lindhardt (actor, fost participant în programul *Shooting Stars*), Ada Solomon (producător), Simone Bär (director de casting) și Matt Mueller (critic de film) s-a declarat impresionat de intensitatea cu care Ularu își interpretează rolurile, declarând: „În *Periferic*, Ularu poartă pe umeri întreaga poveste și reușește să creeze un personaj extrem de complex și convingător. Dură și în același timp vulnerabilă, impresionează prin forța cu care reușește să se impună, iar ochii ei chiar devin oglinda sufletului”.

Ana Ularu s-a făcut remarcată în producții precum *Turkey girl*, un scurtmetraj realizat de Cristian Mungiu și inclus în proiectul internațional *Lost and Found*, *Italienele* (regia Napoleon Helmis), *Hârta va fi albastră* (regia Radu Muntean) sau *Youth without youth* (regia Francis Ford Coppola).

Recent, Ana Ularu a jucat în producția *Periferic* (regia Bogdan Aepri), în rolul unei tinere eliberată din închisoare pentru o zi care încearcă să-și pună viața în ordine, Rolul i-a adus Anei trofeul *Boccalino - Premiul Criticii Elvețiene pentru Cea mai Bună actriță*, în cadrul *Festivalului Internațional de Film* de la Locarno, precum și *Premiul pentru Cea mai bună actriță* la *Festivalul de Film* de la Salonic.

Filmul de pe Bulevardul Capucinilor

33

O Kalevala cinematografică

Silviu ȘERBAN

Tuntematon Sotilas (Soldatul necunoscut) este titlul nu doar al celui mai cunoscut film finlandez, ci, totodată, al uneia dintre cele mai citite nuvele de către publicul țării scandinave, publicată, în 1954, de Väinö Linna. Încurajată de succesul povestirii, compania de producție și distribuție cinematografică *Suomen Filmitoimitus* se grăbește să adapteze pentru film nuvela lui Linna, un an mai târziu, încredințând această sarcină regizorului Edvin Laine. Subiectul este unul delicat din istoria Finlandei, situându-se în contextul așa-numitului „război de continuare” (1941-1944), parte a celui de-Al Doilea Război Mondial, când o țară democratică, Finlanda, se aliază, din motive pur naționale, cu Germania fascistă în

lupta împotriva Uniunii Sovietice. Dictată de interese ce țineau de apărarea, dar și de recuperarea unor teritorii pierdute ca urmare a „războiului de iarnă” (1939-1940), alianța conjuncturală mult discutată din punct de vedere moral devenea în contextul respectiv singura șansă de supraviețuire a țării. Filmul lui Laine înfățișează, printr-un realism desăvârșit, scene din luptele armatei finlandeze din cadrul ofensivei acesteia (1941) până la stoparea Armatei Roșii (1944) pe linia de apărare pe care se luptaseră în timpul „războiului de iarnă”. *Tuntematon Sotilas* accentuează asupra ofensivei, ceea ce ocupă aproape două treimi din cele 169 de minute ale filmului.

Epopeea cinematografică a lui Edvin Laine povestește despre implicarea Finlandei în „războiul de continuare” din perspectiva unui grup de soldați obișnuiți. Nu există eroi, ci eroi, scenariul mutându-se de la un personaj la altul, oferind un mozaic de caractere descifrabile în confruntarea cu situațiile de război. Hietanen (Heikki Savolainen), caporal, ulterior sergent, își ascunde nedumeririle legate de viața militară și de sensul războiului sub masca unor ironii fine uneori la adresa divinității, alteori vizând comportamente ale camarazilor săi ori acțiunile militare

ale sale sau ale propriei armate. Referința la inutilitatea unor creații ale lui Dumnezeu precum stelele, gândacii sau puricii ascunde, de fapt, neînțelegeri legate de sensul războiului. Caporalul Lahtinen (Veikko Sinisalo), victimă de cele mai multe ori a ironiilor celorlalți datorită seriozității sale exagerate, se arată revoltat, spre exemplu, de aparenta lipsă de înțelegere a lui Hietanen, reproșându-i că nu cunoaște faptul că stelele sunt emițătoare de lumină și că oamenii sunt alcătuiți din carbon și alte elemente și se trag din pești. Totuși, când Lahtinen este răpus, Hietanen, mimând aceeași confuzie, strigă hotărât, ignorând evidența, că-l vrea înapoi pe caporal și mitraliera acestuia. Caporalul Rokka (Reino Tolvanen), originar din zona Kareliei, este un desăvârșit luptător, remarcându-se în numeroase situații dramatice, însă are mari probleme cu disciplina și, în special, cu comandantul companiei, locotenentul Lammio (Jussi Jurkka), care, adept al disciplinei de fier germane, încearcă, fără succes, să introducă aceleași principii și printre micalii soldați finlandezi. Koskela (Kosti Klemelä), deși locotenent, preferă compania

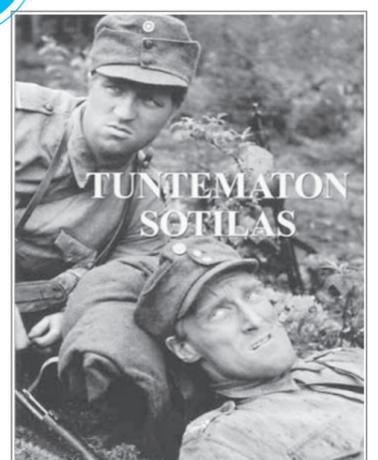
Tuntematon Sotilas (Edvin Laine, 1955)

soldatilor, cerându-le acestora să nu i se adreseze cu „domnule”, și detestă prezența ofițerilor, față de care, beat fiind, își arată cu sinceritate ura ce le-o poartă. Caporalul Lehto (Lke Lindman) este personajul dur, capabil să-și asume orice risc și muștruluit al celor mai lipsiți de curaj. Nu este înspăimântat deloc de moarte, preferând să ispășească o pedeapsă exagerată a locotenentului Lammio chiar sub tirul aviației inamice, păstrând poziția de drepti sub

ploaia de bombe ce-i îngrozea pe ceilalți doi camarazi pedepsiți, ce se simțiseră obligați să rămână pe aceleași poziții, frunzașul Mätää (Pentti Siimes) și soldatul Rahikainen (Kaarlo Halttunen). Depășirea limitelor normale ale curajului îi aduce însă și moartea; rănit fiind într-o misiune de cercetare a pozițiilor dușmanului și lipsit de ajutorul colegilor, preferă să se târască până la arma ce zăcea lângă el și să se împuște introducându-și țeava acesteia în gură. Un ecou al lui Hietanen, vesel și pus pe glume mai tot timpul, este soldatul Vanhala (Leo Riuttu), iar soldatul Honkajoki (Tarmo Manni) stârnește râsul prin discursul referitor la noile arme,

prezentându-și propria arbaletă din lemn, și prin intitularea sa ca om de știință care se ocupă cu agricultura pentru a-și asigura veniturile, dar, ca inventator, urmărește construcția unui *perpetuum mobile*, pe care îl crede realizabil în ciuda eșecurilor încercărilor anterioare de care nu se lasă descurajat.

Simbol al luptei pentru integritate națională, *Tuntematon Sotilas* poate fi considerat o *Kalevala* a cinematografiei finlandeze. La fel de popular ca și culegerea de poeme folclorice ce căuta să formeze nucleul unei identități naționale, filmul lui Laine insistă pe motivația naționalistă, pe latura defensivă, de apărare teritorială a războiului dus de Finlanda democratică în cadrul celui de-al doilea conflict mondial, în ciuda alianței temporare cu Germania

fascistă. Un alt punct comun al epopeii naționale finlandeze cu *Tuntematon Sotilas* este legat de Karelia, locul de unde Elias Lönnrot a cules legendele ce s-au constituit în *Kalevala* și, totodată, teritoriul aflat în dispută în cadrul războiului finlandezo-sovietic.

* * *

Cristalizându-se în debutul de secol XX, expresionismul s-a conturat ca reacție la mișcarea realistă și și-a găsit o puternică reprezentare în Germania. La fel ca și în pictură sau teatru, și în cinematografie curentul expresionist german este unul paradigmatic. Ne vom opri asupra a trei super-producții ale acestui gen, începând, evident, cu începutul: *Das Cabinet des Dr. Caligari* (*Cabinetul doctorului Caligari*), produs în 1920 și regizat de Robert Wiene.

Programul Televiziunii și Radioului România de Măine

LUNI – 12 decembrie 2011		MIERCURI – 14 decembrie 2011		VINERI – 16 decembrie 2011		DUMINICĂ – 18 decembrie 2011		MĂRTI		MIERCURI		JOI		VINERI	
06:00	Confesiuni neprogramate Emisiune de Mugur Popovici	23:30	Film serial – Pană și spadă (Rusia)	06:00	Film documentar – Tehnologia azi	06:00	Cinepanorama (r)	06:00	Mișcare și sănătate Emisiune de Cristina Matei	07:00-10:00	Startul zilei Realizator: Tiberiu Ursan	07:00-10:00	Startul zilei Realizator: Tiberiu Ursan	07:00-10:00	Startul zilei Realizator: Tiberiu Ursan
06:30	Ecumenica Emisiune de Sorin Bejan	00:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*(r)	06:30	Nimic fără lege Emisiune de Florin Făiniși	06:30	Recital muzical (r)	06:30	Românul cetățean european Emisiune de Cristina Păușan Nuică	10:00-13:00	Tache și Face Realizator: Robert Tache	10:00-13:00	Tache și Face Realizator: Robert Tache	10:00-13:00	Tache și Face Realizator: Robert Tache
07:00	Recital muzical Emisiune de Dumitru Cucu	04:00	Nocturna (r)	07:00	Scena ca istorie Emisiune de Violeta Screciu	07:00	Telemfiteatru Spiru Haret tv*(r)	07:00	Academia copiilor Emisiune de Irina Haidet	13:00-16:00	Frecvența obligatorie Realizator: Alina Toma	13:00-16:00	Frecvența obligatorie Realizator: Alina Toma	13:00-16:00	Frecvența obligatorie Realizator: Alina Toma
08:00	Stele de mâine Emisiune de Dumitru Lupu	05:00	Recital muzical (r)	08:00	Stele de mâine Emisiune de Dumitru Lupu	07:00	La sugestia telespectatorilor Emisiune de Viorel Popescu	08:00	Film serial Pană și spadă (Rusia) ep.11	16:00-19:00	Verde-n față Realizator: Otilia Zamfir	16:00-19:00	Verde-n față Realizator: Otilia Zamfir	16:00-19:00	Verde-n față Realizator: Otilia Zamfir
08:30	Film serial – Pană și spadă (Rusia)			08:30	Film serial – Pană și spadă (Rusia)	08:00	Stele de mâine Emisiune de Dumitru Lupu	08:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*(r)	19:00-22:00	Destreșarea Realizator: Maria Ilie	19:00-22:00	Destreșarea Realizator: Maria Ilie	19:00-22:00	Destreșarea Realizator: Maria Ilie
09:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*			09:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*	09:30	Confesiuni neprogramate Emisiune de Mugur Popovici	09:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*(r)	22:00-23:00	Muzica Realizator: Luminița Bondrea	22:00-23:00	Muzica Realizator: Luminița Bondrea	22:00-23:00	Muzica Realizator: Luminița Bondrea
11:20	Promo USH			11:20	Promo	11:20	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	11:20	Telemfiteatru Spiru Haret tv*	23:00-00:00	Café Nocturn Realizator: Luminița Bondrea	23:00-00:00	Café Nocturn Realizator: Luminița Bondrea	23:00-00:00	Café Nocturn Realizator: Luminița Bondrea
11:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*			11:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*	13:00	La sugestia telespectatorilor Emisiune de Viorel Popescu	11:30	Invitatul de la ora 13 Emisiune de Sorin Lupașcu	00:00-01:00	Printre Rânduri (reluare) Realizator: Otilia Zamfir	00:00-01:00	Printre Rânduri (reluare) Realizator: Otilia Zamfir	00:00-01:00	Printre Rânduri (reluare) Realizator: Otilia Zamfir
13:00	Ce faceți cu timpul liber Emisiune de Violeta Screciu			13:00	Telemfiteatru Spiru Haret tv*	14:00	Confesiuni neprogramate Emisiune de Mugur Popovici	13:00	Performerii în arenă Emisiune de Teodora Vlad	01:00-02:00	IT&C FM (reluare) Realizator: Tiberiu Ursan	01:00-02:00	IT&C FM (reluare) Realizator: Tiberiu Ursan	01:00-02:00	IT&C FM (reluare) Realizator: Tiberiu Ursan
13:30	Magazin tv Emisiune de Marius Voicu			13:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*	14:30	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	14:00	Tineri talente Emisiune de Dumitru Cucu	02:00-03:00	Night Fever Realizator: Robert Tache	02:00-03:00	Night Fever Realizator: Robert Tache	02:00-03:00	Night Fever Realizator: Robert Tache
14:00	TVRM-edicina Prof. univ. dr. Dorin Sarafoleanu la dispoziția dvs.			14:00	Telemfiteatru Spiru Haret tv*	15:00	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	14:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*(r)	03:00-04:00	Soft week-end Realizator: Irina Mincă	03:00-04:00	Soft week-end Realizator: Irina Mincă	03:00-04:00	Soft week-end Realizator: Irina Mincă
14:58	Promo USH			14:58	Promo	15:00	Telemfiteatru Spiru Haret tv*	15:00	Performeri în arenă Emisiune de Teodora Vlad	04:00-05:00	Café Nocturn Realizator: Luminița Bondrea	04:00-05:00	Café Nocturn Realizator: Luminița Bondrea	04:00-05:00	Café Nocturn Realizator: Luminița Bondrea
15:00	Telemfiteatru Spiru Haret tv*			15:00	Telemfiteatru Spiru Haret tv*	15:30	Confesiuni neprogramate Emisiune de Mugur Popovici	15:00	Telemfiteatru Spiru Haret tv*	05:00-06:00	Night Fever Realizator: Robert Tache	05:00-06:00	Night Fever Realizator: Robert Tache	05:00-06:00	Night Fever Realizator: Robert Tache
16:20	Promo			16:20	Promo	16:30	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	16:20	Telemfiteatru Spiru Haret tv*						
16:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*			16:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*	16:30	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	16:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*						
18:00	Film serial Pană și spadă (Rusia) ep.10			16:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*	16:30	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	18:00	Film serial Pană și spadă (Rusia) ep.12						
18:50	Zâmbetele istoriei Emisiune de Viorel Popescu			18:00	Film serial Pană și spadă (Rusia) ep.12	18:00	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	18:50	Zâmbetele istoriei Emisiune de Viorel Popescu						
19:00	Panteon Emisiune de Neagu Udrioi			18:50	Zâmbetele istoriei Emisiune de Viorel Popescu	18:50	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	19:00	Academia – Economia pentru cine? Emisiune de Ilie Șerbănescu						
19:30	Viața de român Emisiune de Simona Șerban			19:00	Academia – Economia pentru cine? Emisiune de Ilie Șerbănescu	19:00	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	19:30	Seara românilor Emisiune de Georgeta Nucu						
20:00	Azi pentru ieri și mâine Emisiune de Corneliu Toader			19:30	Viața de român Emisiune de Simona Șerban	19:30	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	20:00	Virtuți și vicii Emisiune de Alexandru Lucinescu						
20:30	Știință și spiritualitate Emisiune de Alexandru Mironov			20:00	Azi pentru ieri și mâine Emisiune de Corneliu Toader	20:00	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	20:30	Film serial – Pană și spadă (Rusia)						
21:30	Românul cetățean european Emisiune de Cristina Păușan Nuică			20:30	Știință și spiritualitate Emisiune de Alexandru Mironov	20:30	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	21:30	Istoria cu învățătură Emisiune de Valeriu Râpeanu						
22:00	Ilinca Dumitrescu și invitații săi			21:30	Românul cetățean european Emisiune de Cristina Păușan Nuică	21:30	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	22:30	Film serial – Pană și spadă (Rusia)						
23:00	Film serial – Pană și spadă (Rusia)			22:00	Nimic fără lege Emisiune de Florin Făiniși	22:00	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	23:00	Telemfiteatru Spiru Haret tv*(r)						
00:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*(r)			22:30	Cronica scepticului Emisiune de Cristian Român	22:30	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	00:30	Istoria cu învățătură Emisiune de Valeriu Râpeanu						
04:00	La sugestia telespectatorilor (r)			23:00	Café Nocturn Emisiune de Sorin Petre	23:00	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	04:00	Lumea văzută de aproape (r)						
05:00	Invitatul de la ora 13 (r)			23:30	Telemfiteatru Spiru Haret tv*(r)	23:30	Mașina timpului Emisiune de Cristian Român	05:00	Lumea văzută de aproape (r)						

Tapiserii din colecția Manufacturii Naționale Gobelins, patru secole de creație

Ambasada Franței din România și Institutul Francez din București, în colaborare cu Mobilier Național din Franța, cu Muzeul Național de Artă al României și Muzeul Național de Artă Contemporană, au organizat expoziția dublă *Tapiserii din colecția Manufacturii Naționale Gobelins, patru secole de creație* (8 decembrie 2011 - 26 februarie 2012). Expoziția este un omagiu adus acestei arte minuțioase și artizanale, care a știut să se reinventeze în secolul XX și să se regăsească la fel de bine și în arta abstractă, căreia îi oferă azi o expresivitate cu totul specială.

Tapiserii regale, 1600 – 1800. Expoziția de la Muzeul Național de Artă al României (9 decembrie - 26 februarie 2012) propune o selecție semnificativă de 20 de lucrări dintre cele mai remarcabile tapiserii țesute la Gobelins de la începutul secolului al XVII-lea până în zorii secolului al XIX-lea, conservate în colecțiile Mobilierului Național. Prima manufactură este fondată în 1602 și realizează în principal serii mari cu subiect antic, precum *L'Histoire d'Artemise* țesută pentru regina Marie de Medicis în 1607 (*Le Colosse de Rhodes*). Urmează, sub domnia lui Ludovic al XIII-lea, aportul lui Simon Vouet, autorul unor numeroase suite profane sau religioase, printre care, *La Fille de Jephte*, o piesă esențială. În timpul domniei lui Ludovic al XIV-lea, este înființată - în 1662 - cea de-a doua manufactură Gobelins sub conducerea lui Charles Le Brun. În secolul al XVIII-lea, continuă atât seria cu subiect istoric, cât și serii mai puțin

edificatoare, destinate apartamentelor regale, printre care celebra tapiserie *L'Histoire de Don Quichotte*, după Charles Coypel. Ultimii ani ai secolului al XVIII-lea corespund unei întoarceri la trecutul național (tapiseria *L'Histoire de France*), în timp ce mitologia revine spectaculos cu tapiseria *L'Enlèvement d'Orithie par Boree*, după Francois-Andre Vincent, care impodobește apartamentele Primului Consul la Tuileries.

Reînnoirea tapiseriei contemporane, din 1950 până în zilele noastre – Muzeul Național de Artă Contemporană (8 decembrie - 26 februarie 2012).

După Al Doilea Război Mondial, Mobilierul Național se afla în centrul politicii de incitare la creație. Covoarele și tapiseriile, țesute după modelele originale ale artiștilor contemporani, sunt aduse la Mobilierul Național și înscrise în inventarele lui. Producția este folosită la decorul celor mai importante instituții ale statului francez și în expoziții organizate în Franța și în străinătate. În prima jumătate a secolului XX, universul artistului, cel care creează modelul, și universul celui care pregătește spata, al țesătorului, sunt distincte. Anul 1946 marchează debutul unei noi ere. Comanda dată lui Matisse va permite inaugurarea unei noi metode de lucru, care are la bază un dialog permanent și necesar între creator și interpretul său. Atât mari artiști ai secolului XX sunt contactați (Picasso, Le Corbusier, Miro, Matta), cât și cei mai reprezentativi artiști ai multiplelor

curențe ale artei abstracte (Calder, Delaunay, Magnelli, Bloch, Gleb, Mathieu, Poliakov). Tehnica țesutului lăunii, cu posibilitățile ei inepuizabile de scriere, oferă un vast câmp de exprimare curentelor și căutărilor plastice celor mai variate, permite formate și decupaje neobișnuite și aplicarea lor nu numai creațiilor picturale, ci și ale unor gravori, sculptori, plasticieni, fotografi și arhitecți (Gilioli, Alechinsky, Hajdu, Portzamparc). Înființate de Henric al IV-lea, Ludovic al XIII-lea și Ludovic al XIV-lea pentru a furniza Coroanei creații de prestigiu, cele trei manufacturi, Gobelins, Beauvais și Savonnerie, sunt încă și astăzi locuri de creație active, care perpetuează - sub mecenatul statului francez - o tradiție de excelență, de patru ori seculară, deschisă spre modernitate.

Opinia națională
ISSN 1221-4019 și ISSN 1841-4265 (Opinia națională ONLINE)
Strada Fabricii nr. 46G, sector 6, București
Telefon/fax: 021 316 97 91
Centrală: 021 316 97 85, 021 316 97 86, 021 316 97 87, interioare 168 și 169
e-mail: opinia@spiruharet.ro; on@spiruharet.ro

REDAȚIA:
Mioara Vergu-Iordache, Gabriel Năstase (redactor șef), Corina Ghiga (redactor), Mihăiță Enache (fotoreporter), Cornelia Prodan, Floretina Stemate (DTP).

Stimați cititori,
Dorim să fiți partenerii noștri în elaborarea publicației *Opinia națională*. De aceea, vă adresăm invitația de a ne transmite opinii, informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile viitoare. Așteptăm cu interes și propuneri privind conținutul publicației.

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ este editată de
FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE

Tiparul executat de
TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MÂINE

Solicitații de abonamente, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată, se pot adresa serviciului de difuzare.
Strada Fabricii nr. 46 G, sectorul 6, București.
Telefon 021.316.97.88/ int.108.

DUMINICĂ
10:00-12:00 – **Povești nespuse**
Echipa RRM Student FM
12:00-13:00 – **Omul din spatele personalității**
Realizator: Maria Ilie
14:00-16:00 – **Sacreat în România** (reluare)
Realizator: Robert Tache
17:00-18:00 – **Printre Rânduri** (reluare)
Realizator: Otilia Zamfir
18:00-20:00 – **Top 30**
Realizator: Alex Crăciun și Alina Toma
20:00-22:00 – **Soft week-end**
Realizator: Irina Mincă
23:00-00:00 – **Café Nocturn**
Realizator: Luminița Bondrea
00:00-07:00 – **Night Fever**

UN SPAȚIU EXPOZIȚIONAL DE TRANZIT

Asist. univ. dr. Ioana CIOCAN

Monumente aflate la granița dintre niciunde și nicăieri, cele mai multe dintre monumente comuniste, sunt, astăzi, fie uitate, fie vandalizate sau decorate. Cert este că aceste monumente care până acum 21 de ani proslăveau un regim pe care unii chiar

este firesc ca nicio primărie să nu aloce un spațiu major pentru o formă de artă. Dar fenomenul nu poate fi ignorat nici măcar în România, așa că, pe strada Verona din București, a fost oferit spre decorare graferilor un calcan de casă pe care, o dată pe an,

Graffiti realizat la Street Delivery, 2009

il regretă, inspiră noi generații de artiști. Poate dintr-o dorință de a afla mai multe despre aceste monumente elogioase sau de a înțelege cum regimurile totalitare au fost sau sunt încă posibile în unele colțuri ale lumii, artiștii interacționează într-un mod creativ cu ele.

Clasificat de către cei mulți ca o formă de „vandalism artistic” intervențiile cu sprayul colorat - cel folosit la crearea graffitiurilor - apar ca o formă de protest în diferite locuri ale lumii, dar și ca o formă de aducere, cumva, în realitatea cotidiană a simbolurilor proletare de mult depășite. Graffitiul nu mai este considerat de mult o simplă „măzgăleală pe pereți”, iar Hogo Martinez, neobositul apărător încă din anii '70 al fenomenului Graffiti Art, susține că graffitiul este artă fie că ne place sau nu, fie că e legal sau nu. Recentă sa carte „Graffiti NYC”, apărută la Editura Prestel în 2007, reliefează importanța limbajului vizual al graffitiului în orașele moderne. Această exprimare artistică nu este nici pe departe o noutate, exemple de graffiti se găsesc inclusiv în Roma Antică. Cuvântul graffiti s-a format prin combinarea cuvântului latin *sgraffito* (a zgăria) cu cel grecesc *graphein* (a scrie). Graffitiul, antic sau modern, a fost folosit ca o unealtă publică de protest. În zilele noastre, când spațiul public este, de fapt, al celor care pot plăti spațiul comercial publicitar sau electoral, artiștii simt că prin această formă artistică pot controla vizual spațiul public al orașelor. Marile corporații plătesc din greu pentru apariția unui iaurt sau a unui hamburger într-un uriaș mash dintr-o aglomerată intersecție, așa că

cu ocazia festivalului Street Delivery, aceștia îl decorează. Acolo, imaginile executate cu sprayuri colorate se schimbă an de an urmărind sau criticând diverse situații politice sau culturale-sociale.

Și stencilul, chiar dacă și el rămâne, ca și Graffiti Art, în sfera

Intervenție anonimă cu sprayul pe Monumentul Armatei Roșii, Sofia, Bulgaria, 2011

ilegalului, este din ce în ce mai prezent în marile orașe. Atitudinea artiștilor față de evenimentele la care luau parte diferă în funcție de

spectrul larg al diferitelor probleme ale epocii. Fie prin artiști consacrați sau celebrii anonimi, spiritul revoluționar sau nedreptatea exprimate prin caricaturi, ilustrații sau desene și-au făcut loc în istoria artei, demascând corupția.

Circularele secolului XXI sunt reprezentate de actualele stenciluri, ele fiind o grafică militantă contemporană. Artiști recunoscuți, ca Dumitru Gorzo, Leeroy, The Monk, caricaturizează, printr-un mesaj simplu și accesibil străzii, personajele politice de actualitate. De cele mai multe ori critice sau satirice, stencilurile încearcă să trezească din partea privitorilor reacții vis a vis de condiția politică actuală. Stencilurile au devenit din ce în ce mai populare și în România, ele putând fi văzute de pe pereții exteriori ai Universității Naționale de Arte din București până la pereții Poliției Române, secția 1, din București. Ilustrând personaje politice controversate, stencilurile sunt vocea străzii. Tehnica lor extrem de simplă, un decupaj de carton, prin care se aplică cu un spray culoare, le-a crescut popularitatea.

Cel mai recent act de vandalism artistic - cu graffiti - s-a petrecut în capitala vecinilor bulgari, Sofia, asupra

numeroaselor alte sute de monumente și statui în tot ceea ce a fost spațiul comunist. Monumentul rus din capitala bulgarilor a iscat numeroase controverse, după căderea comunismului, ca majoritatea monumentelor politice. Diferite regimuri instalate la putere, cu cât sunt mai totalitare cu atât rămân mai mulți ani la conducere. Statuile, ce le proslăveau sau ce reprezentau diferite idei politice, iscă polemici și se cer acum a fi dărâmate. Monumentul Armatei Roșii din Sofia a iscat chiar un miting în ianuarie 2011, prin care diverși cetățeni cereau ca el să fie ori distrus, întrucât simbolurile

Dumitru Gorzo, stencil reprezentate se vor a fi uitate, ori mutat în altă parte. Monumentul Armatei Roșii este o amintire constantă a ceea ce a fost odată Bulgaria, a soldaților ruși, care au invins/cucerit, dar au și murit. Poate pentru acest motiv ar trebui să fie păstrat în picioare, pentru jertfa atator tineri ruși fără de care victoria împotriva nazizilor poate nu ar fi fost posibilă. Pe de altă parte, monumentul acesta ar putea să rămână în picioare și să funcționeze ca și până acum, ca o atracție turistică pentru cei care vor să știe mai multe despre trecutul Bulgariei sau istoria comunistă a acestui popor. La baza monumentului sunt lucrările sculptorului bulgar Ivan Funev (1900-1983) și sunt un exemplu clasic de sculpturi comuniste de inspirație rusofilă, pline de optimism și de clișee. Este extrem de interesant de ce a decis artistul-vandal să-i îmbrace pe ruși în simboluri consumiste sau hollywoodiene. Noile valori le-au înlocuit pe cele vechi și, întrucât primăria Sofiei a declarat că intenționează să curețe monumentul, dar, din lipsă de fonduri, nu știe când o va face, pentru un moment s-a crezut că bulgarii îl vor privi pe Superman lângă Claus multă vreme. Dar iată că, pe data de 22 iunie 2011, soarta post-comunistă a monumentului Armatei Roșii nu mai este un spațiu de expunere în tranziție, deoarece a fost curățat. Ministerul Afacerilor Externe rus a calificat, într-un comunicat oficial, transformarea monumentului, prin culoare, drept un act de vandalism al unor huligani. Influența și puterea marii Rusii încă se face simțită în lume. „Huliganii” au lăsat un mesaj scris pe monument: *ne schimbăm cu timpurile...*

Statuia lui Lenin de la Donețk, Ucraina, a fost vopsită, în 2010, în albastru și galben. Fostul simbol al atotputerniciei Rusiei, Lenin, a devenit, doar prin aplicarea celor două culori simbolice pentru Ucraina - galben și albastru - din dominator, dominat. Gestul anonimilor ce l-au pictat atestă că Ucraina este independentă, și nu este nevoie să-l distrugă pe Lenin, ci doar să-l picteze. Doar prin niște simple culori, Ucraina își confirmă, din nou, independența.

În Bryansk, Rusia, Lenin a căpătat haine noi, inclusiv adidași, în 2007. Acest eveniment nu a fost semnat, dar ironia celor care l-au îmbrăcat este evidentă.

Roz a folosit artistul ceh David Černý (n. 1967) pentru lucrarea sa, „Calul troian”. În 1991, Černý a pictat un tanc sovietic în culoarea roz, artistul fiind arestat pentru că actul său artistic a fost considerat drept huliganism. Poate era prea curând pentru poporul ceh, sau, Rusia să accepte transformarea unui fost simbol comunist într-un spațiu expozițional de tranziție. În urma unei scrisori oficiale de protest din partea Rusiei, tancul a fost revopsit în culorile originale, cele de război. Câțiva membri ai tânărilor parlament ceh au vopsit tancul, din nou, în roz, ca semn de protest la influența rușilor. Iată cum o aparent simplă culoare poate transforma un puternic simbol de război într-un act de rebeliune publică. Simbolul asupritor devine eliberator. Černý oferă, de fapt, lumii, încă din 1991, o soluție pentru soarta statelor de monumente comuniste...

O poveste similară are și statuia lui Lenin din București, executată, în 1961, de Boris Caragea. În octombrie 2009, un artist român născut în 1982, Mihai Zgondoiu, a transformat prin vopsea roz statuile uitate de statul român la Mogoșoaia, Lenin și Groza, în două păpuși sovietice. Zgondoiu a pictat fața și mâinile celor două statui în roz, evidențindu-le, mai apoi, sprâncenele, bărbile și mustățile cu vopsea neagră. Intervenția sa a fost, desigur, catalogată drept vandalism, iar spiritele au fost pentru o scurtă perioadă destul de încinse la Mogoșoaia. La câteva ore după intervenția lui Mihai Zgondoiu, Lenin și Groza au fost revopsiți în negru. Legendele urbane povestesc că niște turiști ruși au fost deranjați de

Intervenție anonimă cu sprayul pe statuia lui Lenin, Bryansk, Rusia, 2007

intervenția artistului. Istoria merge mai departe, întrucât artiștii Heidi Baggenstos și Andreas Rudolf, din Elveția, prezenți la Mogoșoaia în perioada acestui incident, aflați într-un rezidențiat artistic, realizează un film pe care îl expun la galeria The Ark din București, în care, grijulii, spală vopseaua neagră, care acum devine cea vandalizatoare, în speranța de a salva vopseaua roz aplicată de Mihai Zgondoiu. Leninul de la Mogoșoaia nu mai este în prezent spațiu temporar de expunere, deoarece, în luna ianuarie 2011, printr-un parteneriat cu Direcția Monumente, am reușit să-l duc într-un spațiu păzit, ce aparține de Primăria Municipiului București.

Actele de pur vandalism, improșcare de vopsea, tăieturi cu flexul sau chiar bombe, s-au înmulțit în ultimii ani în fostele republici sovietice. Istoria acestor statui continuă astăzi prin diverse acte artistice, care schimbă felul în care le privim. Ele nu mai reprezintă un simbol al comunismului, ci un simbol al libertății de expresie.

„Calul troian”, David Černý, 1991

„Russian dolls”, Mihai Zgondoiu, 2009

Graffiti realizat la Street Delivery, 2011

JILAVA. FORTUL 13

(Urmare din pag.1)

Privită din capătul aleii, fațada Fortului 13 Jilava arată ca fața plină de coșuri a unui tânăr aflat la pubertate. Stând afară, mă încercă o senzație stranie, apăsătoare. În fond, este Jilava - cea mai de temut temniță românească. Profitând de această împrejurare, „nea halat” - domnul care îmi este ghid prin fostul fort, mă pune cu fața la zid și apasă pe trăgaci: *Jilava este singura închisoare care se poate mândri cu faptul că a găzduit, în diverse perioade istorice, pe aproape toți deținuții politici din România.* Apoi mă invită să arunc o privire în interior. Agitând o lanternă care refuză să funcționeze în ciuda din întineric, ocolind culoarele întunecate ale Jilavei. Pereții tuturor încăperilor poartă diverse amprente. Unele de la foștii locatari ai închisorii. Altele, sub forma unor dungii negre, indică nivelul inundațiilor din trecut. *Fortul se află la o adâncime de -10 metri, într-o zonă unde nivelul pânzei freatice este foarte aproape de suprafață, răsună din nou vocea tăioasă a ghidului de ocazie.* Din când în când, strânge câte un deget în palmă, semn că fiecare celulă pe care o trecem în revistă a însemnat ceva pentru nația română. *În aceste celule au stat încarcerate membrii Partidului Comunist, scoși în ilegalitate în '24, în frunte cu toarșu' Gheorghiu-Dej, accentuează ghidul, care sare la următoarea: Aici au fost împușcați opoziții Mișcării Legionare...* În tragica noapte de 25 spre 26 noiembrie 1940, 64 de oameni au fost executați. *O singură celulă*

de mai înaintau - îmi povestea profesorul de istorie din generală - și istoria României se schimba. Șase ani mai târziu, locul membrilor PCR cu trecut revoluționar a fost luat de nefericiții lotului marilor criminali de război, lot din care făceau parte mareșalul Ion Antonescu, ministrul de externe Mihai Antonescu, generalul Constantin Pantazi și Eugen Cristescu - nimeni altul decât fostul șef al *Serviciului Special de Informații*. Pe 1 iunie 1946, mareșalul și fostul ministru de externe aveau să sfârșească în fața plutonului de execuție. Ceasul ticăia, iar România intrase pe drumul ireversibil al clădirii omului nou...

Temnița roșie

În ciuda aspectului de ruină istorică, Fortul 13 Jilava se chinuie și privește semet spre viitor. Cândva va veni și rândul lui să fie obiectiv turistic. Până atunci trebuie să mai treacă niscăi ani de delăsare. Ani care încep să-și arate colții. Pe alocuri, tencuiala de pe pereții fortului a căzut, lăsând să se ivească cărămizile ce poartă zgârieturi care seamănă cu litere. Realizate cu ajutorul unor *stilouri* improvizate din sămburi de fructe, aceste zgârieturi sunt mărturia că pe la Jilava au trecut cândva oameni. Și nu au fost puțini. Conform unor statistici neoficiale, dar credibile, începând din 1948, prin întinericul ca de smoolă al Jilavei au trecut circa un milion de persoane. Multe dintre ele nu aveau să prindă *milostivul* an 1964, an al eliberării tuturor deținuților politici. Pentru ei, lumina se stinsese. Definitiv și mult prea brutal. Chiar în camera de anchetă...

La Jilava, timpul nu a avut niciodată o însemnătate. Asta deoarece la Jilava nu a existat această noțiune. Exista, în schimb, câte o banală hârtie lipită de ușile verzi ale celulelor. Literele înfierate de mașina de scris alcătuiau cele 15 interdicții ale *Regulamentului*. Încălcarea vreunei dintre aceste porunci era aspru pedepsită cu *manej* ori cu altă tortură, în funcție de sadismul gardienilor. Românii își asupreau propriii confrăți. Pentru cei ce nu știau, *manej* însemna să mergi fără oprire de la 6 dimineața până la 10 seara. Apoi urma ancheta. Ancheta cea de toate noapțile...

Cel închis nu are dreptul să stea cu spatele la ușă! Astfel suna una dintre interdicțiile Regulamentului. Odată intrat într-o celulă, am impresia că tot vacarmul planetei amuțește. Tot ce aud este doar un sunet de pași. Cuprins de acest sunet, încalci involuntar regula de mai sus. Când pașii se opresc, îmi dau seama de greșeala făcută. Pur și simplu mă întorc. Spre norocul meu, în tocul ușii se află ghidul meu îmbrăcat în halatul muncitoresc. De ar fi fost un gardian al *epocii dubelor negre*, alteale ar fi fost urmările. Spre greșeala mea, mă bucur involuntar. *Nea halat*, cum l-am poreclit, mă anunță cu regret că timpul alocat vizitei s-a epuizat. Cu mari rugăminți mă mai lasă să mai fotografiez câteva celule. *Da, doar câteva*, sună vocea groasă a lui *nea halat*. Prima dintre ele are prins pe ușă, în două bolduri, un petec de hârtie: *Ion Baurceanu - 13 ani închisoare (Jilava, Baia Sprie, Cavnice, Baia Sprie, Zarca Aiud, Zarca Gherla, Periprava, Galați, Jilava)*. Înăuntru, pe un banc ruginit stau *expuse* un fărâș improvizat, o mașină

de cusut dezmembrată, o găleată și un butoi metalic. Pe perete, varul scorocit lasă să se întrezărească câteva litere: *realizezi, ... să fie utili...* Deasupra lor, cinci cuie bătute în beton țin loc de uiler. Altă celulă. Aparent arată ceva mai îngrijit. Tencuiala coșcovită înfășășează o zugrăveală în două culori: alb și galben, despărțite de o dungă subțire maro. Pe peretele opus, două manechine îmbrăcate în dungii se odihnesc pe o bancuță. Deasupra lor, o hartă politică a lumii, amintește de era sovietelor. În colț, o chiuvetă de porțelan a căpătat o nuanță rugine. Sub ea, o pânză de păianjen părsită strălucește în lumina palidă ce pătrunde prin gratiile ferestrei mici. Nici măcar păianjenul nu reușește să conviețuiască într-un loc în care moartea era la ordinea de zi...

Epilog

După „marea amnistie” a deținuților politici de la mijlocul deceniului șase, penitenciarul Jilava a mai funcționat timp de 10 ani, timp în care între zidurile reci ale fortului au fost încarcerate deținuții de drept comun. *Doar în timpul evenimentelor din decembrie 1989*, spune „nea halat”, *aici au fost aduși și închiși 60 de studenți de la Universitate.* Toți destinați plutonului de execuție. Din fericire, toți au scăpat cu viață... Înainte de a pași dincolo de poarta ce delimitează *iadul* de viața cotidiană, arunc o privire înapoi, spre fort. Adierea lină a vântului face ca rețelele de sarmă ghimpată să se atingă. Deși lugubru, acest sunet metalic mă anunță că părăsesc temutul Fort 13 Jilava. Acum știu de ce este considerat emblema lumii concentraționare din România...